

METODIKA PRIMERANÉHO HODNOTENIA VPLYVOV PLÁNOV, PROGRAMOV A PROJEKTOV NA ÚZEMIA SÚSTAVY NATURA 2000

2023

Názov: Metodika primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy Natura 2000

Vydavateľ: Slovenská agentúra životného prostredia

Autorský kolektív: Ing. Renata Žiačiková (ŠOP SR)
Ing. Andrej Saxa (ŠOP SR)
Ing. Marta Mútňanová (ŠOP SR)
Mgr. Ján Černecký, PhD. (ŠOP SR)
Mgr. Rastislav Rybanič, PhD. (Integra Consulting, s.r.o.)
Ing. Andrea Saxová (SAŽP)

Odborný konzultant: RNDr. Petr Roth, CSc.

Metodika bola schválená Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, sekciou ochrany prírody a biodiverzity a sekciou posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Odporúčaná citácia: Žiačiková R., a kol., 2023: Metodika primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy Natura 2000, ŠOP SR, Banská Bystrica, 68 s.

Jazyková úprava: Mgr. Alena Kostúriková

Návrh obálky a grafická úprava: Mgr. Richard Watzka

Počet strán: 68

Rok aktualizácie: 2023

Elektronická verzia

ISBN: 978-80-8213-087-7

METODIKA PRIMERANÉHO HODNOTENIA VPLYVOV PLÁNOV, PROGRAMOV A PROJEKTOV NA ÚZEMIA SÚSTAVY NATURA 2000

2023

OBSAH

1. ÚVOD, VÝCHODISKÁ A HLAVNÉ CIELE PRIMERANÉHO HODNOTENIA	5
2. ZOZNAM POUŽITÝCH POJMOV A SKRATIEK	6
3. PRÁVNÝ RÁMEC	9
3.1. Legislatíva Európskej únie a súvisiace usmernenia	9
3.2. Legislatíva Slovenskej republiky	11
4. PRINCÍPY PRIMERANÉHO HODNOTENIA	13
5. ZÁSADY PRIMERANÉHO HODNOTENIA	15
6. ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POSTUP PRIMERANÉHO HODNOTENIA PROJEKTU	21
6.1. Úvod	21
6.2. Vyhodnotenie podkladov na primerané hodnotenie	21
6.3. Postup vypracovania primeraného hodnotenia	22
6.4. Informácie o projekte	22
6.5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000	23
6.6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000	24
6.7. Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000	41
6.8. Návrh zmierňujúcich opatrení	43
6.9. Záver	43
6.10. Použité zdroje údajov	44
6.11. Prílohy	44
7. ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POSTUP PRIMERANÉHO HODNOTENIA PLÁNU	45
7.1. Úvod	45
7.2. Vyhodnotenie podkladov na primerané hodnotenie	45
7.3. Postup vypracovania primeraného hodnotenia plánu	46
7.4. Informácie o pláne	46
7.5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000	46
7.6. Hodnotenie vplyvov plánu na dotknuté územia sústavy Natura 2000	47
7.7. Vyhodnotenie vplyvov plánu na integritu územia sústavy Natura 2000	50
7.8. Návrh zmierňujúcich opatrení	50
7.9. Záver	50
7.10. Použité zdroje údajov	51
7.11. Prílohy	51
8. POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA	52
PRÍLOHY	54

1. ÚVOD, VÝCHODISKÁ A HLAVNÉ CIELE PRIMERANÉHO HODNOTENIA

Cieľom metodiky primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy Natura 2000 (ďalej len „metodika“) je poskytnúť postup a základné princípy primeraného hodnotenia vplyvov plánu, programu alebo projektu (ďalej len „plán alebo projekt“) z hľadiska cieľov ochrany územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 (ďalej len „primerané hodnotenie“) podľa článkov 6.3 a 6.4 smernice Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (ďalej len „smernica o biotopoch“). Metodika vychádza z § 28 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“), vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „vyhláška“), v spojitosti s ustanoveniami zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon EIA/SEA“).

Metodika je určená predovšetkým autorizovaným osobám v zmysle § 28a zákona o ochrane prírody, ale aj pracovníkom štátnej správy, organizáciám ochrany prírody, odbornej verejnosti a v neposlednom rade aj investorom, ktorým umožňuje získať predstavu o potrebe a postupe primeraného hodnotenia.

Potreba vypracovania metodiky vyplynula zo skutočnosti, že v praxi je nevyhnutné zjednotenie krokov a bližšia špecifikácia postupu pri primeranom hodnotení vplyvov plánu alebo projektu na územia európskej sústavy chránených území Natura 2000 (ďalej len „sústava Natura 2000“) z hľadiska cieľov ich ochrany (článok 6.3 smernice o biotopoch). Táto metodika predstavuje aktualizáciu dokumentu *„Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v Slovenskej republike“* (Žiačiková a kol. 2014, 2016), pričom reaguje na legislatívne zmeny v oblasti ochrany prírody a krajiny, ku ktorým došlo v nasledujúcom období, ako aj vydané Oznámenie Komisie 2021/C 437/01: *Posudzovanie plánov a projektov v súvislosti s lokalitami sústavy Natura 2000* (Metodické usmernenia týkajúce sa článku 6 ods. 3 a 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch¹) a dokument Európskej komisie *Správa lokalít sústavy Natura 2000* (Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o biotopoch²).

Štruktúra metodiky vychádza z § 19 a prílohy č. 16 vyhlášky.

Metodika má odporúčací charakter, je však založená na princípoch a zásadách uvedených vo vyhláške, ktoré sa stali záväznými.

1 [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028\(02\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028(02)&from=SK)

2 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/SK_art_6_guide_jun_2019.pdf

2. ZOZNAM POUŽITÝCH POJMOV A SKRATIEK

Použité pojmy

autorizovaná osoba – osoba oprávnená vyhotovovať dokumentáciu k primeranému hodnoteniu vplyvov návrhu plánu alebo projektu na územia sústavy Natura 2000 a k návrhu kompenzačných opatrení, ktorá sa vypracúva ako súčasť dokumentácie podľa zákona EIA/SEA. Dokumentáciu vyhotovujú fyzické osoby, ktoré sú držiteľmi osvedčenia vydaného MŽP SR podľa § 28a zákona o ochrane prírody. Právnická osoba sa môže zaviazat' k vyhotoveniu tejto dokumentácie, ak pre ňu túto činnosť zabezpečujú autorizované osoby.

ciele ochrany – predstavujú súbor špecifických cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť v území Natura 2000 prostredníctvom zabezpečenia adekvátnej starostlivosti o územie tak, aby mohlo toto územie vďaka tomu prispieť najlepším možným spôsobom k dosiahnutiu/udržaniu priaznivého stavu predmetu ochrany (pričom sa zohľadní prirodzený výskyt príslušných druhov alebo typov biotopov).

dotknuté územie – územie, v ktorom je predpoklad pôsobenia vplyvov plánu alebo projektu na predmety ochrany územia sústavy Natura 2000.

dotknuté územie sústavy Natura 2000 – územie sústavy Natura 2000, na ktoré sa predpokladá vplyv plánu alebo projektu na predmety jeho ochrany.

dotknuté predmety ochrany – druhy a biotopy európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany územia Natura 2000, na ktoré pôsobia vplyvy vyvolané plánom/projektom.

integrita územia – integritou (celistvosťou) územia sústavy Natura 2000 rozumieme kvalitu územia a jeho štruktúry na naplnenie jeho ekologických funkcií vo vzťahu k predmetom ochrany územia. Integrita územia sa týka aj hlavných ekologických procesov a faktorov, ktoré podporujú dlhodobý výskyt druhov a biotopov európskeho významu v lokalite sústavy Natura 2000. Na to sa zvyčajne vzťahujú ciele ochrany predmetného územia Natura 2000, zohľadňujúce napr. potrebu zlepšenia kvality biotopu alebo potrebu zvýšenia výmery biotopu s výskytom druhu v danom území.

koherencia sústavy Natura 2000 – spojitosť/nadväznosť/prepojenosť celkovej sústavy Natura 2000 v širšom rámci.

kompenzačné opatrenia – opatrenia navrhnuté na kompenzáciu významných negatívnych vplyvov plánu alebo projektu tak, aby sa zachovala celková ekologická koherencia sústavy Natura 2000. Aplikujú sa len v súvislosti s uplatnením postupu podľa článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch.

kumulatívne a synergické vplyvy – vplyvy viacerých činností minulých, súčasných alebo odôvodnene predvídateľných, ktoré spolu s navrhovanou činnosťou, resp. so samotným plánom alebo projektom ovplyvňujú predmety ochrany územia Natura 2000 a jeho integritu území sústavy Natura 2000. Pri identifikácii kumulatívnych vplyvov je predpoklad, že viac rôznych projektov/plánov nižšej intenzity pôsobenia môže mať v kombinácii s projektom/plánom za následok významný vplyv na územia Natura 2000 a ich predmety ochrany.

kumulatívne vplyvy – postupne sa hromadiace vplyvy v danom priestore.

synergické vplyvy – súčinné, spolupôsobiace vplyvy.

plán alebo projekt – smernica o biotopoch plán alebo projekt jednoznačne nedefinuje, ale v zmysle cieľa, ktorý smernica sleduje, je potrebné tento pojem chápať v širšom kontexte ako napríklad

v smernici Európskeho parlamentu a rady 2014/52/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorou sa mení smernica 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (ďalej „smernica EIA“) alebo v smernici Európskeho parlamentu a rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej „smernica SEA“). Rozhodujúcim kritériom je pravdepodobnosť významného vplyvu na predmety/ciele ochrany územia Natura 2000.

- **projekt** môže zahŕňať stavby, zariadenia a iné zásahy do prírodného prostredia vrátane činností zameraných na využívanie prírodných zdrojov.
- **plán** má potenciálne širší význam vrátane územných alebo sektorových plánov.

Zatiaľ čo zákon o ochrane prírody používa termín „plán alebo projekt“, zákon EIA/SEA používa termín „navrhovaná činnosť a strategický dokument“, preto sa v tejto metodike za plán považuje strategický dokument podľa zákona EIA/SEA a pod pojmom projekt sa rozumie navrhovaná činnosť podľa zákona EIA/SEA.

V predloženej metodike sa používajú termíny plán a projekt namiesto pojmu strategický dokument a navrhovaná činnosť z dôvodu, že primerané hodnotenie vyplýva z ustanovení článku 6 smernice o biotopoch, ktoré sú transponované do zákona o ochrane prírody, pričom oba tieto legislatívne predpisy používajú práve tieto termíny.

predmet ochrany – druhy a biotopy európskeho významu, pre ktoré bolo územie identifikované a zaradené do sústavy Natura 2000 (ÚEV alebo CHVÚ). Na identifikáciu predmetov ochrany je potrebné vychádzať zo štandardného dátového formulára (SDF). V prípade biotopov je potrebné primerané hodnotenie vykonať na úrovni ich klasifikácie podľa smernice o biotopoch, napriek tomu, že niektoré biotopy národnej klasifikácie majú podrobnejšie členenie³.

priaznivý stav druhu – stav druhu sa považuje za priaznivý, keď údaje o populačnej dynamike druhu naznačujú, že sa dlhodobo udržiava ako životaschopný prvok svojho biotopu, prirodzený areál druhu sa nezmenšuje a pravdepodobne sa ani v dohľadnej budúcnosti nebude zmenšovať, a existuje a pravdepodobne bude aj naďalej existovať dostatočne veľký biotop na dlhodobé udržanie jeho populácie.

priaznivý stav biotopu – stav biotopu sa považuje za priaznivý, keď jeho prirodzený areál a územie, ktoré v tomto areáli pokrýva, sú stabilné alebo sa zväčšujú, špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú potrebné na jeho dlhodobé udržanie, existujú a pravdepodobne budú existovať aj v dohľadnej budúcnosti, stav jeho typických druhov je priaznivý.

primerané hodnotenie – hodnotenie vplyvov plánu alebo projektu na integritu územia sústavy Natura 2000 z hľadiska predmetných biotopov a druhov a cieľov ochrany.

sústava Natura 2000 – koherentná európska ekologická sústava pozostávajúca z lokalít s výskytom biotopov európskeho významu, biotopov druhov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov, ktorej cieľom je umožniť zachovať, a ak je to potrebné, obnoviť priaznivý stav týchto biotopov a druhov v ich prirodzenom areáli. Na území Slovenskej republiky európsku sústavu chránených území tvoria chránené vtáčie územia a územia európskeho významu⁴.

štandardný dátový formulár (SDF) – databáza obsahujúca informácie o územiach sústavy Natura 2000, predmetoch ochrany a ďalších kvalitatívnych parametroch, ktorej formát je predpísaný Európskou komisiou.

3 Príloha č. 1 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

4 § 28 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

zistovacie konanie (screening) – proces, v ktorom sa zisťuje, či je pravdepodobné, že plán alebo projekt môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom významný vplyv na územie sústavy Natura 2000. Proces nie je totožný so zisťovacím konaním podľa zákona EIA/SEA, zakotvený je v § 28 zákona o ochrane prírody.

zmierňujúce opatrenia – sú opatrenia zamerané na minimalizovanie alebo dokonca odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré budú pravdepodobným dôsledkom vykonávania plánu alebo projektu, aby nebola nepriaznivo ovplyvnená integrita územia. Tieto opatrenia sa zohľadňujú v súvislosti s článkom 6 ods. 3 smernice o biotopoch a tvoria neoddeliteľnú súčasť špecifikácie plánu či projektu alebo vytvárajú podmienku jeho povolenia.

Zákon o ochrane prírody definuje v § 2 ods. 2 niektoré ďalšie pojmy, ktoré môžu byť použité v tejto metodike a je potrebné vykladať ich v zmysle definície uvedenej v zákone.

Použité skratky

EÚ – Európska únia

EEA – Európska environmentálna agentúra

EIA – posudzovanie vplyvov navrhovanej činnosti (projektu) na životné prostredie

EK – Európska komisia

GIS – Geografický informačný systém

CHVÚ – chránené vtáčie územie

KIMS – Komplexný informačný a monitorovací systém

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NLC – Národné lesnícke centrum

Natura 2000 – sústava chránených území členských krajín EÚ podľa smernice o vtákoch a smernice o biotopoch

NP – národný park

SAŽP – Slovenská agentúra životného prostredia

SDF – Štandardný dátový formulár (databáza území sústavy Natura 2000)

SEA – posudzovanie vplyvov strategických dokumentov (plánov) na životné prostredie

SOS/BirdLife Slovensko – Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko

ŠOP SR – Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

SR – Slovenská republika

ÚEV – územie európskeho významu

ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia

3. PRÁVNÝ RÁMEC

3.1. Legislatíva Európskej únie a súvisiace usmernenia

Primerané hodnotenie plánov a projektov je jedným z hlavných nástrojov vyžadovaných smernicou o biotopoch na ochranu sústavy Natura 2000. Aplikuje sa nielen na územia európskeho významu, ale aj na chránené vtáčie územia. Potreba primeraného hodnotenia plánov alebo projektov priamo vyplýva z ustanovení článkov 6.3 a 6.4 smernice o biotopoch⁵.

Článok 6.3 smernice o biotopoch hovorí, že *akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale môže územie pravdepodobne významne ovplyvniť, či už samostatne, alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému hodnoteniu jeho vplyvov z hľadiska cieľov ochrany. Na základe výsledkov primeraného hodnotenia a v súlade s ustanovením článku 6.4 je možné plán alebo projekt odsúhlasiť iba po preverení, že nepriaznivo neovplyvní integritu územia.*

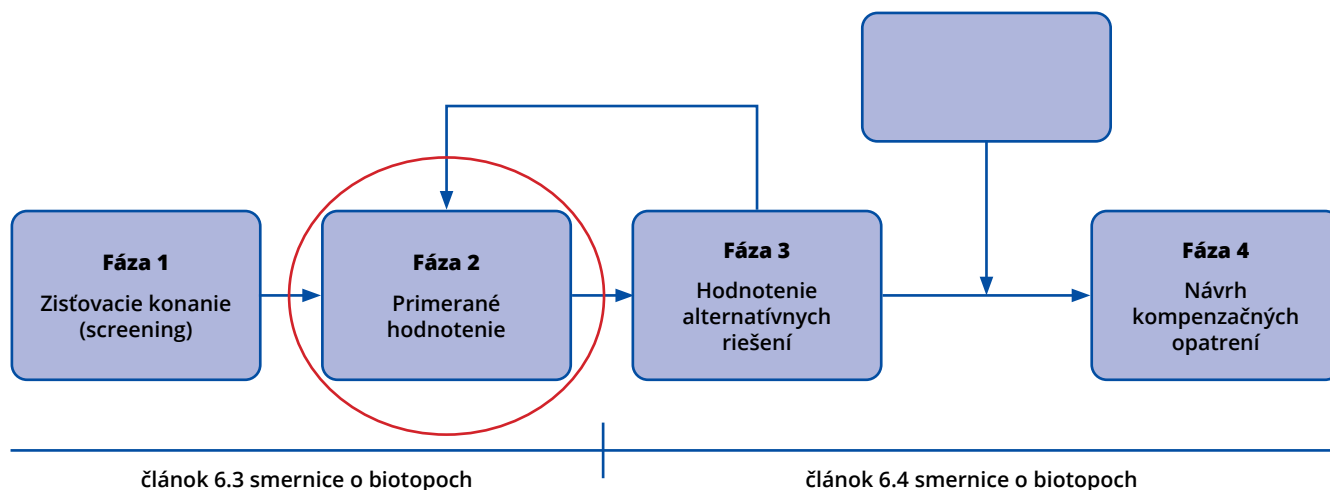
Ustanovenia článku 6.4 smernice o biotopoch určujú, že *ak sa aj napriek negatívne hodnoteniu vplyvov na územie a pri neexistencii alternatívnych riešení, plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. O prijatých kompenzačných opatreniach informuje Európsku komisiu. Ak sa na území vyskytujú (ak sú predmetom ochrany územia) prioritné biotopy alebo prioritné druhy, jediné dôvody, na ktoré je možné prihliadať, sú tie, ktoré sa týkajú zdravia alebo bezpečnosti ľudí, priaznivých dôsledkov primárneho významu na životné prostredie alebo podľa stanoviska Európskej komisie iných naliehavých dôvodov prevažujúceho verejného záujmu.*

Postup hodnotenia vplyvov má štyri fázy:

- 1. fáza – **zistovacie konanie (screening)** – Ak plán alebo projekt priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie sústavy Natura 2000 alebo nie je pre starostlivosť oň nevyhnutný, je potrebné preveriť, či sa dá vylúčiť pravdepodobnosť významného ovplyvnenia územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany.
- 2. fáza – **primerané hodnotenie** – Ak nemožno vylúčiť pravdepodobné významné vplyvy, ďalšia fáza zahŕňa posúdenie vplyvu plánu alebo projektu (či už samostatne, alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi) na základe cieľov jeho ochrany a zistenie toho, či bude ovplyvnená integrita územia sústavy Natura 2000. Predmetná fáza zahŕňa tiež návrh zmierňujúcich opatrení. Záverom tejto fázy je konštatovanie, že plán/projekt nebude mať významný negatívny vplyv a pri realizácii zmierňujúcich opatrení môže byť povolený, alebo bude významný negatívny vplyv potvrdený a plán/projekt je možné realizovať len vo výnimočných prípadoch za splnenia požiadaviek fázy 3 a 4.
- 3. fáza – **hodnotenie alternatívnych riešení** – Skúmanie sa sústreďí na preverenie existencie alternatívnych riešení, ktoré by mali menší alebo žiadny negatívny vplyv. Pokiaľ takéto reálne riešenia existujú, musia sa posúdiť procesom podľa fázy 2. V tomto prípade pôvodný projekt nie je možné povoliť. V prípade, že napriek preskúmaniu všetkých alternatívnych riešení a ich primeranému hodnoteniu sa neidentifikuje alternatíva s menšími nepriaznivými vplyvmi na integritu územia sústavy Natura 2000, postupuje sa do 4. fázy.

5 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=EN>

- 4. fáza – **výnimka z článku 6.3 smernice o biotopoch** – Uplatní sa vo výnimočných prípadoch vtedy, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 6.4, tzn. neexistuje iné alternatívne riešenie, ktoré by zamedzilo ovplyvneniu integrity územia Natura 2000, a zároveň existujú naliehavé dôvody vyššieho verejného záujmu a sú prijaté kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie ochrany celkovej koherencie sústavy Natura 2000.

Obrázok 1: Postup hodnotenia vplyvov podľa článku 6.3 smernice o biotopoch

Pri spracovaní primeraného hodnotenia sú k dispozícii aj sektorové usmernenia a príručky, ktoré sa týkajú jednotlivých špecifických politík EÚ (napr. energetika vrátane obnoviteľných zdrojov energie, ťažba, vnútrozemská vodná doprava, rozvoj v prístavoch a ústiach riek, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo). Predmetné usmernenia podrobnejšie analyzujú osobitosti posúdení plánov alebo projektov v jednotlivých sektoroch a je vhodné ich v jednotlivých prípadoch primerane použiť.

Tabuľka 1: Usmernenia a príručky EK pre primerané hodnotenie vplyvov sektorových plánov a projektov na sústavu Natura 2000

Dokument	Slovenská verzia dokumentu
Usmerňovací dokument o zariadeniach na výrobu veternej energie v súvislosti s právnymi predpismi EÚ v oblasti ochrany prírody	https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_sk.pdf
Usmerňovací dokument o požiadavkách na vodnú energiu v súvislosti s právnymi predpismi EÚ o ochrane prírody	https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/hydro_final_june_2018_sk.pdf súhrn: https://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/docs/brochures/HYD_Summary_SK_PDF_HR_rev_21.pdf
Natura 2000 a lesy	https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Final%20Guide%20N2000%20%20Forests%20Part%20I-II-Annexes_sk.pdf
Poľnohospodárstvo pre sústavu Natura 2000	https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/FARMING%20FOR%20NATURA%202000-final%20guidance_sk.pdf

Dokument	Slovenská verzia dokumentu
Usmerňovací dokument o akvakultúre a Nature 2000	https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_aquaculture_and_natura_2000_sk.pdf súhrn: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/AQU_Summary_SK.pdf
Ťažba neenergetických surovín a sústava Natura 2000	https://op.europa.eu/o/opportal-service/download-handler?identifier=69b6d6c1-bfc1-4fe5-9252-08af20a95cfe&format=pdf&language=sk&productionSystem=cellar&part= súhrn: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/NEEI_Summary_SK.pdf

Ďalšie usmernenia je možné nájsť na: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm.

Pri spracovaní primeraného hodnotenia je potrebné prihliadať aj na rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie⁶, ktoré súvisia s riešenou problematikou a ktoré môžu niektoré ustanovenia a postupy vysvetliť alebo podrobnejšie odôvodniť.

3.2. Legislatíva Slovenskej republiky

Ustanovenia článku 6.3 a 6.4 smernice o biotopoch sa premietli do legislatívy SR najmä v ustanoveniach § 28 zákona o ochrane prírody⁷.

Ustanovenia zákona o ochrane prírody požadujú, aby bol akýkoľvek plán, program alebo projekt, ktorý môže mať pravdepodobne samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na územie európskej sústavy chránených území významný vplyv, povolený alebo odsúhlasený len vtedy, ak bol predmetom primeraného hodnotenia vplyvov na územie európskej sústavy chránených území z hľadiska cieľov jeho ochrany a bolo preukázané, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu tohto územia z hľadiska cieľov jeho ochrany (§ 28 ods. 5).

Zákon o ochrane prírody tiež vyžaduje, aby každý, kto obstaráva alebo zamýšľa uskutočniť takýto plán alebo projekt, je povinný predložiť návrh plánu alebo projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody (§ 28 ods. 6). Orgán ochrany prírody posudzuje návrh plánu alebo projektu z hľadiska možnosti jeho významného vplyvu na územie európskej sústavy chránených území a vydáva k nemu odborné stanovisko. Orgán ochrany prírody môže vydať odborné stanovisko, v ktorom sa vyjadruje v osobitnom postupe aj o programe starostlivosti o lesy vo vzťahu k územiám sústavy Natura 2000 (§ 28 ods. 7).

Ak pravdepodobnosť vplyvu nie je možné vylúčiť, či už samostatne, alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom, plán alebo projekt podlieha primeranému hodnoteniu jeho vplyvov na územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov ochrany (§ 28 ods. 8) v zmysle tejto metodiky. Na Slovensku sa primerané hodnotenie spravidla vypracováva ako súčasť dokumentácie EIA /SEA Správy

⁶ <https://curia.europa.eu>

⁷ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2002/543/>

o hodnotení strategického dokumentu (§ 9 zákona EIA/SEA) alebo Správy o hodnotení navrhovanej činnosti na životné prostredie (§ 31 zákona EIA/SEA).

V praxi môže byť primerané hodnotenie vyžadované pre plán alebo projekt, ktorý:

- z pohľadu zákona EIA/SEA síce nedosahuje prahové hodnoty definované v prílohe č. 8 zákona EIA/SEA (je tzv. podlimitný), ale na základe odborného stanoviska podľa § 28 ods. 7 zákona o ochrane prírody môže mať významný negatívny vplyv na územie sústavy Natura 2000;
- je predmetom posudzovania podľa zákona EIA/SEA a je predpoklad významného vplyvu na územie sústavy Natura 2000 (napr. na základe požiadavky uvedenej v stanovisku orgánu ochrany prírody, rozsahu hodnotenia alebo na základe poukázania na predpoklad významného vplyvu samotným spracovateľom dokumentácie EIA/SEA či navrhovateľom/obstarávateľom).

Výnimočne môže byť primerané hodnotenie vypracované, resp. dopracované aj mimo proces EIA/SEA na základe požiadavky EK alebo iného orgánu (napríklad v prípade potreby doplnenia hodnotenia vplyvov projektu na novonavrhnuté územie sústavy Natura 2000).

Podrobnosti o primeranom hodnotení vplyvov na územia európskej sústavy chránených území podľa zákona o ochrane prírody stanovuje § 19 vyhlášky a sú zohľadnené v rámci jednotlivých kapitol tejto metodiky. Stručný obsah primeraného hodnotenia vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 sa stal záväzným podľa prílohy č. 16 vyhlášky.

Dokumentáciu k primeranému hodnoteniu vplyvov plánov a projektov sú na Slovensku od 1. 9. 2021 oprávnené vyhotovovať len fyzické osoby, ktoré sú držiteľmi osvedčenia vydaného ministerstvom (ďalej len „autorizované osoby“). Právnická osoba sa môže zaviazat' k vyhotoveniu tejto dokumentácie, ak pre ňu túto činnosť zabezpečujú autorizované osoby. Autorizáciu udeľuje MŽP SR v zmysle § 28a zákona o ochrane prírody žiadateľom, ktorí spĺňajú stanovené požiadavky a úspešne absolvujú skúšku odbornej spôsobilosti. Zoznam autorizovaných osôb je zverejnený na stránke MŽP SR⁸.

Ak sa na základe primeraného hodnotenia vplyvov podľa zákona EIA/SEA nepreukáže, že plán alebo projekt nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu území Natura 2000 a neexistujú iné alternatívne riešenia bez nepriaznivého vplyvu na integritu územia, alebo s menším nepriaznivým vplyvom, takýto plán alebo projekt možno schváliť alebo povoliť, len ak sa musí realizovať z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a za podmienky uloženia kompenzačných opatrení. Kompenzačné opatrenia musia byť v porovnateľnom rozsahu zamerané na nepriaznivo ovplyvnené druhy a biotopy a musia zabezpečiť funkcie porovnateľné s funkciami, ktoré plnilo územie ovplyvnené plánom alebo projektom tak, aby bola zabezpečená ochrana celkovej koherencie európskej sústavy chránených území (§ 28 ods. 11 zákona o ochrane prírody).

O tom, či schválenie alebo povolenie plánu alebo projektu s nepriaznivým vplyvom na integritu územia predstavuje naliehavý vyšší verejný záujem, rozhoduje vláda SR.

Rovnako ako primerané hodnotenie, aj návrh kompenzačných opatrení môže vypracovať len autorizovaná osoba. Právnická osoba sa môže zaviazat' k vyhotoveniu tejto dokumentácie, ak pre ňu túto činnosť zabezpečujú autorizované osoby. Návrh kompenzačných opatrení sa vypracováva na náklady navrhovateľa, podrobnosti o návrhu sú uvedené v § 20 vyhlášky a jeho obsah je stanovený v prílohe č. 17 vyhlášky. Ešte pred povolením plánu alebo projektu je navrhovateľ povinný vyžiadať si k návrhu kompenzačných opatrení súhlas MŽP SR.

⁸ <https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/autorizovane-osoby/>

4. PRINCÍPY PRIMERANÉHO HODNOTENIA

Primerané hodnotenie vplyvov návrhu plánu alebo projektu sa zvyčajne vypracúva v procese posudzovania vplyvov podľa zákona EIA/SEA. Optimálne je predložiť ho ako prílohu správy o hodnotení (pozri prílohu č. 4, č. 5 a č. 11 zákona EIA/SEA) vzhľadom na odporúčanie EK na potrebu jednoznačnej oddeliteľnosti primeraného hodnotenia. Jeho výsledky je potrebné zahrnúť do príslušnej časti správy o hodnotení.

Cieľom primeraného hodnotenia je zhodnotiť vplyvy plánu alebo projektu na územia sústavy Natura 2000 a vyhodnotiť, či plán alebo projekt môže mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy Natura 2000. Primerané hodnotenie sa zameriava na druhy a biotopy, pre ktoré bolo dotknuté územie sústavy Natura 2000 vyhlásené za chránené.

Cieľom (účelom) primeraného hodnotenia je zhodnotiť vplyvy plánu alebo projektu z hľadiska cieľov ochrany územia sústavy Natura 2000, a to samostatne, ako aj v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi⁹.

Záver by mali príslušným orgánom pomôcť zistiť, či bude mať plán alebo projekt nepriaznivý vplyv na integritu príslušného územia, priamo aj nepriamo dotknutého plánovanou činnosťou¹⁰.

Pri hodnotení vplyvov je potrebné zobrať do úvahy všetky vplyvy projektu, ktoré môžu nastať pri jeho príprave, realizácii, prevádzke i prípadnej likvidácii. Podobným spôsobom sa hodnotia aj vplyvy jednotlivých častí (aktivít) plánu. Do hodnotenia je potrebné zahrnúť aj vplyvy z minulosti, negatívne ovplyvňujúce územia sústavy Natura 2000.

Pri identifikovaní priamo i nepriamo dotknutých území sústavy Natura 2000 je potrebné brať do úvahy možné vplyvy vyplývajúce z vlastností plánu a projektu, ako aj špecifiká predmetov ochrany konkrétnych území sústavy Natura 2000. Pri hodnotení vplyvu na druhy, ktoré sú predmetom ochrany v územiach sústavy Natura 2000, je potrebné brať do úvahy nielen ich ovplyvnenie priamo v dotknutých územiach, ale aj ovplyvnenie ich biotopov (potravných, rozmnožovacích, úkrytových) mimo sústavy Natura 2000, ako aj ovplyvnenie ich migračných koridorov či významných oblastí.

Predmetom hodnotenia vplyvov je najmä možná reakcia predmetov ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 na plán a projekt a jej dôsledky. Posúdenie a vyhodnotenie vplyvov je nutné vykonať pre každý druh a každý biotop osobitne.

Záver primeraného hodnotenia musia byť podložené kvalitnými odbornými podkladmi a musia byť odborne zdôvodnené. Na vypracovanie primeraného hodnotenia je nevyhnutné mať k dispozícii dostatočné podklady. Treba využiť predovšetkým aktuálne údaje o výskyte a stave dotknutých predmetov ochrany v dotknutých územiach sústavy Natura 2000. Terénny (biologický) prieskum vykonaný z pohľadu predmetov ochrany dotknutých území Natura 2000, vo vhodnej dobe je potrebné vykonať vždy, pričom v prípade plánov sa tento princíp použije primerane.

V primeranom hodnotení sa zohľadňujú nielen negatívne vplyvy a zmeny na súčasný stav druhov a biotopov, ale aj zmeny, ktoré môžu zabrániť dosiahnutiu cieľov ochrany, najmä ak si vyžadujú zlepšenie súčasného stavu¹¹.

Významnosť vplyvov plánu a projektu na predmet ochrany, a tým na integritu územia sústavy Natura 2000 sa vyhodnocuje vždy individuálne, vzhľadom na ekológiu a zabezpečenie dlhodobého

9 §19 ods. 1 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

10 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

11 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

prežívania druhov a biotopov, ako aj na charakter plánu/projektu. V prípadoch, keď významnosť vplyvov nie je jednoznačná, by malo byť vyhodnotenie významnosti vplyvov podporené širším konsenzom odborníkov.

Primerané hodnotenie je založené na princípe predbežnej opatrnosti, najmä pri zvlášť cenných územiach z hľadiska ich kvalitatívnych alebo kvantitatívnych charakteristík, alebo v prípadoch, ak nie je možné jednoznačne potvrdiť, ale ani vylúčiť negatívny vplyv. Princíp predbežnej opatrnosti je potrebné použiť aj v prípade, ak neexistuje dostatok údajov o pláne/projekte, alebo ak neexistuje dostatok údajov o reakcii predmetu ochrany na predpokladanú zmenu spôsobenú plánom/projektom. V týchto prípadoch je potrebné uvažovať s najhorším možným stavom, ktorý môže nastať.

Ak sú počas primeraného hodnotenia identifikované mierne negatívne vplyvy, ktoré je možné minimalizovať, resp. odstrániť, je potrebné navrhnúť zmierňujúce opatrenia. Ako zmierňujúce opatrenia môžu byť navrhnuté okrem iného i manažmentové opatrenia na zlepšenie stavu predmetov ochrany v dotknutých územiach sústavy Natura 2000 (také, ktoré sú v priamej súvislosti s dotknutými predmetmi ochrany).

Ak sú v primeranom hodnotení identifikované významné negatívne vplyvy, nie je možné podmieniť ich významnosť realizáciou zmierňujúcich opatrení a preklasifikovať ich na mierne negatívne vplyvy¹².

Ak je v primeranom hodnotení identifikovaný pravdepodobne významný negatívny vplyv, môže navrhovateľ (napr. na podnet spracovateľa) navrhnúť aj ďalší variant plánovanej činnosti, ktorý minimalizuje alebo odstráni tento vplyv. Plán/projekt je následne potrebné prepracovať a opätovne ho podrobiť primeranému hodnoteniu tak, aby v ňom bol zahrnutý aj nový variant.

Hodnotenie vplyvov je potrebné vždy vykonať osobitne pre jednotlivé varianty.

Ak sa predpokladajú cezhraničné vplyvy, je potrebné identifikovať dotknuté územia sústavy Natura 2000 aj mimo Slovenskej republiky a vplyvy na ne tiež podrobiť primeranému hodnoteniu.

12 §19 ods. 10 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

5. ZÁSADY PRIMERANÉHO HODNOTENIA

Na vypracovanie primeraného hodnotenia plánu/projektu je odporúčaných niekoľko všeobecných zásad.

Spracovateľ primeraného hodnotenia

Primerané hodnotenie vypracováva autorizovaná osoba podľa § 28a zákona o ochrane prírody. Primerané hodnotenie vplyvov návrhu plánu alebo projektu, ktoré nebolo vypracované autorizovanou osobou, je v rozpore s ustanovením platnej legislatívy a nemožno ho považovať za primerané hodnotenie vplyvov plánov a projektov podľa ustanovení § 28 zákona o ochrane prírody.

Využitie dostupných informácií o predmetoch ochrany a územiach sústavy Natura 2000

Na hodnotenie vplyvov je potrebné využiť aktuálne údaje o výskyte a stave dotknutých predmetov ochrany zabezpečené terénnymi prieskumami alebo monitoringom, ktorých metódy a výsledky sa uvedú v primeranom hodnotení¹³.

Je potrebné použiť všetky relevantné publikované aj dostupné nepublikované údaje o výskyte a stave dotknutých predmetov ochrany, ktoré môžu prispieť k náležitému vyhodnoteniu vplyvov, taktiež dostupné údaje o dotknutom území, či už publikované v odbornej literatúre alebo získané pri mapovaní biotopov a druhov, údaje z monitoringu druhov a biotopov, z inventarizačných prieskumov, z programov starostlivosti o chránené územia atď. Vždy však treba dbať na to, aby boli použité čo najaktuálnejšie údaje.

13 §19 ods. 5 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

Tabuľka 2: Prehľad relevantných zdrojov dát o predmetoch a cieľoch ochrany sústavy Natura 2000

Zdroje údajov	Typ údajov	Zdroj	Poznámka
Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR), Správy NP a Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR)	výskytové dáta z KIMS; údaje z monitoringu; databáza, Natura 2000 (SDF); programy starostlivosti, programy záchrany, projekty ochrany; vyhlasovacie predpisy chránených území	www.biomonitoring.sk www.sopsr.sk https://www.minzp.sk/ochrana-prirody/uzemna-ochrana/natura-2000.html web stránky Správ národných parkov	– dostupné len verejne prístupné údaje (citlivé údaje môžu byť znepresnené) – údaje zbierané na tzv. trvalých monitorovacích lokalitách (TML), hodnotiace stav biotopov a druhov – údaje o územiach sústavy Natura 2000 – v dokumentácii ochrany prírody aj zhodnotenie potrebných opatrení na zlepšenie stavu územia vrátane biotopov a druhov
	údaje o predmetoch ochrany území Natura 2000	https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=SKUEV0000	posledných 9 znakov je potrebné doplniť kódom územia Natura 2000
	prehliadač EEA	https://natura2000.eea.europa.eu/	najmä v prípade projektov s cezhraničným vplyvom
	mapový prehliadač ŠOP SR	http://maps.sopsr.sk/	Mapový prehliadač, na ktorom je možné prehliadať hranice chránených území a ďalšie tematické vrstvy z oblasti ochrany prírody a krajiny
	reporting podľa článku 17 smernice o biotopoch za obdobie rokov 2013 – 2018	http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/Monografia_reporting_art17_2013_2018.pdf príloha http://www.sopsr.sk/natura/dokumenty/priloha_1_biotopy_druhy.pdf	Správa o stave biotopov a druhov európskeho významu za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike
	reporting podľa článku 12 smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva za obdobie rokov 2013 – 2018	http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=15&lang=sk	Správa o stave voľne žijúcich vtákov za obdobie rokov 2013 – 2018 v Slovenskej republike
	Predmety a ciele ochrany pre biotopy a druhy európskeho významu	https://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk	Postupne pridávané a aktualizované ciele ochrany vypracované pre predmety ochrany v jednotlivých územiach sústavy Natura 2000
SOS/BirdLife Slovensko	databáza AVES SYMPHONY	http://aves.vtaky.sk	Údaje o výskyte druhov vtákov na Slovensku
Národné lesnícke centrum (NLC)	údaje lesníckej typológie (potenciálne biotopy)	https://gis.nlcsk.org/islhp/	– možno využiť ako pomôcku pred samotným terénnym mapovaním lesných biotopov, nemôžu byť použité ako náhrada za terénne mapovanie
Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP)	databáza navrhovaných činností/projektov a strategických dokumentov/plánov	https://www.enviroportal.sk/sk/eia https://geo.enviroportal.sk/eia/	– možno využiť ako zdroj údajov na účely hodnotenia kumulatívnych a synergických vplyvov

Zdroje údajov	Typ údajov	Zdroj	Poznámka
Regionálne múzeá, vysoké školy, spoločnosti /zoologická, entomologická, botanická, odborné konferencie, semináre	Zborníky, články, časopisy atď.		verejne dostupné

Niektoré údaje o výskyte dotknutých druhov a biotopov v uvedených zdrojoch môžu byť zámerne znepresňované pre ich citlivosť v zmysle § 11 ods. 1 písm. e) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Samotné podklady **uvedené v tabuľke 2** však nemôžu poskytnúť dostatočne podrobnú poznatkovú bázu pre konkrétne, správne a objektívne primerané hodnotenie. Údaje preto musia byť získané z ďalších zdrojov, najmä však terénnym prieskumom v konkrétnom dotknutom území a vo vhodnom období. Aktuálnosť údajov je závislá od fluktuácie zmien v biotopoch a populáciách druhov.

Terénna obhliadka a biologický prieskum

Autorizovaná osoba musí vždy vykonať terénnu obhliadku stavu dotknutého územia.

Na zistenie aktuálneho stavu je nevyhnutnou súčasťou primeraného hodnotenia terénny (biologický) prieskum dotknutého územia autorizovanou osobou a/alebo špecialistami (odborníkmi) na dotknuté predmety ochrany, a to najmä v období vhodnom z hľadiska ich mapovania.

Primerané hodnotenie musí vychádzať z najlepších dostupných vedeckých poznatkov. Prieskumy v teréne zabezpečia vyplnenie informačných medzier a zhromaždia presné údaje¹⁴. Biologický prieskum je zameraný na predmety a ciele ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000. Terénny prieskum má byť zameraný na predmety ochrany s predpokladaným ovplyvnením, pričom je kľúčové zamerať sa na ich aktuálny stav a získanie údajov, na základe ktorých bude potrebné hodnotiť ich interakciu k plánu/projektu v konkrétnom území.

Biologický prieskum zabezpečuje autorizovaná osoba prostredníctvom tímu špecialistov (odborníkov) na potenciálne ovplyvnené predmety ochrany, ktorí vykonávajú terénne prieskumy a hodnotenia. Autorizovaná osoba tento tím expertov zostavuje, koordinuje a zodpovedá za ich závery.

Prieskum je potrebné vykonať v takom období (zvyčajne vo vegetačnej sezóne), kedy je predpoklad získať čo najpresnejšie údaje o druhoch a biotopoch a ich stave.

Na to, aby boli údaje z terénneho prieskumu úplné, je potrebné stanoviť dostatočný časový priestor, ktorý zohľadní celý vegetačný cyklus dotknutých rastlinných druhov aj sezónnosť voľne žijúcich živočíchov.

Optimálne bude, keď sa prieskum vykoná minimálne počas jedného roka a zahrnie tak všetky ročné obdobia, pretože v niektorých obdobiach nie sú všetky druhy ani biotopy determinovateľné (majú rôznu ekológiu, dynamiku, priestorovú aktivitu a pod.).

Biologický prieskum by mal vždy vykonávať odborník (špecialista) na danú skupinu biotopov a druhov. Najmä v prípade druhov s problematickou determináciou a druhov zvlášť citlivých alebo vzácnych musí terénny prieskum viesť odborník s adekvátnou odbornosťou a skúsenosťami.

¹⁴ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

Väčšina území európskeho významu na Slovensku má viac predmetov ochrany z rôznych skupín biotopov (lesné, lúčne, vodné a pobrežné, rašeliniskové, kríčkové atď.), živočíchov (ryby, obojživelníky, plazy, drobné zemné cicavce, netopiere, veľké šelmy, kopytníky, motýle, chrobáky, rovnokrídlavce, vážky, mäkkýše atď.) alebo rastlín (cievnaté rastliny a machorasty), čo nutne predpokladá zapojenie viacerých špecialistov na predmetné skupiny. Aj determinácia niektorých druhov alebo skupín je náročná (napr. machorasty, mäkkýše, niektoré chrobáky, ryby, netopiere) a v podmienkach Slovenska existuje len málo špecialistov, ktorí dokážu tieto druhy spoľahlivo určiť. Preto je možné využiť aj odborné kapacity zo zahraničia, ak preukážu zodpovedajúcu odbornosť.

Vypracovanie primeraného hodnotenia mimo sezóny optimálnej pre prieskum je možné len za predpokladu, že je k dispozícii dostatok aktuálnych komplexných údajov zo spoľahlivých zdrojov.

Ak takéto údaje nie sú k dispozícii a termín vypracovania primeraného hodnotenia nie je možné zmeniť, je potrebné aplikovať princíp predbežnej opatrnosti. To prakticky znamená, hodnotenie vykonať pre najhorší možný stav, ktorý môže nastať.

Ak je k dispozícii dostatok potrebných údajov z iných zdrojov a hodnotenie bude vykonané len na základe takto získaných údajov, odporúčame údaje verifikovať. Za kvalitu, aktuálnosť, úplnosť použitých údajov a hlavne ich správnu interpretáciu zodpovedá spracovateľ primeraného hodnotenia (autorizovaná osoba). Ten si musí byť vedomý rizika preberania neoverených alebo neúplných údajov bez poznania ich pôvodu a kvality. Častým problémom je nesprávna interpretácia údajov prebratých zo zdrojov, ktorých cieľom nebol prieskum územia vo vzťahu k posudzovanému projektu/plánu. Pri preberaní údajov z iných zdrojov treba vždy uviesť pramene a metodiky, ktorými sa údaje získali.

Prieskum je potrebné starostlivo pripraviť, osloviť odborníkov, vybaviť zákonné povolenia (územná, druhová ochrana) a samotný prieskum realizovať v súlade s udeleným povolením.

Pri výbere metodiky prieskumu rastlín a živočíchov jednotlivých druhov a biotopov európskeho významu sa odporúča vychádzať z metodík ich monitoringu (Saxa, A. a kol., 2015) a pri biotopoch z metodík ich mapovania (ŠOP SR, 2013 a ŠOP SR, 2014).

Kedže samotný biologický prieskum nemusí byť z objektívnych dôvodov vždy úspešný, na hodnotenie je nevyhnutné využívať aj údaje o výskyte a stave biotopov a druhov z predchádzajúcich rokov. Aj v prípade nepotvrdenia aktuálneho výskytu druhu v území je potrebné zohľadniť predchádzajúce údaje a tiež výskyt vhodného biotopu druhu. V hodnotení sa preto musí preskúmať, či v minulosti boli v dotknutom území vykonané prieskumy alebo sa realizovali projekty, z ktorých je možné získať údaje najmä o výskyte druhov. Tieto údaje je potom nutné porovnať s aktuálnymi údajmi požadovanými v kapitole 6 alebo 7 tejto metodiky, správne ich vyhodnotiť a vyvodiť odborné závery.

Súčasťou prieskumu je i vyhotovenie fotodokumentácie, ktorá môže byť prílohou hodnotenia.

Konzultácia (spolupráca) s navrhovateľom/obstarávateľom

Konzultácia s navrhovateľom/obstarávateľom, najlepšie osobná, sa odporúča na zabezpečenie potrebných podrobnejších údajov o pláne/projekte (napr. podrobnejšie mapové podklady, detaily a situácie plánu/projektu, postup realizácie, súvisiace aktivity).

Ak nie sú k dispozícii dostatočné informácie o pláne alebo projekte (napr. presný rozsah, kapacita, časový harmonogram, vstupy, výstupy) a navrhovateľ/obstarávateľ ich ani po vyžiadaní nie je ochotný alebo schopný dodať, je to objektívny dôvod na konštatovanie, že primerané hodnotenie nie je možné vykonať. Záverom v tomto prípade je, že v zmysle princípu predbežnej opatrnosti nie je možné vylúčiť významný negatívny vplyv plánu alebo projektu na predmety ochrany a ciele

ochrany území sústavy Natura 2000, čo by malo viesť k neschváleniu uvedeného projektu alebo plánu.

Konzultácie sú vhodné najmä pred samotným hodnotením, ale aj počas neho alebo počas právnych prác, keď autorizovaná osoba už predbežne identifikuje významné negatívne vplyvy na územia sústavy Natura 2000 alebo možné varianty (alternatívy) zmiernenia týchto negatívnych vplyvov. Keďže preverenie existencie alternatívnych riešení, prípadne preukázanie, že alternatívy neexistujú, je osobitný a zložitý postup podľa čl. 6.4 smernice o biotopoch, je vhodné na to investora upozorniť. V tomto prípade je obzvlášť vhodné upozorniť navrhovateľa, že predložený plán/projekt je možné povoliť za podmienky, že ide o naliehavý dôvod vyššieho verejného záujmu, a za podmienky uloženia kompenzačných opatrení. Vyšší verejný záujem schvaľuje vláda SR. Preto je vždy vhodné konzultovať s investorom prepracovanie projektu/plánu tak, aby významné vplyvy boli eliminované alebo zmiernené, a schvaľovací proces sa tým významne zjednodušil.

Na účely primeraného hodnotenia vplyvov je navrhovateľ povinný vypracovať alternatívne riešenia návrhu plánu alebo projektu a opatrenia s cieľom vylúčiť nepriaznivý vplyv návrhu plánu alebo projektu na územie európskej sústavy chránených území, alebo v čo možno najväčšej miere takýto vplyv zmierniť, ak jeho vylúčenie nemožno dosiahnuť.

Konzultácie s odborníkmi

Na zodpovedné vyhodnotenie vplyvov je veľmi dôležité zapojenie a konzultácie so špecialistami na dotknutý predmet ochrany, ako aj s regionálnymi odborníkmi. Takto možno získať napríklad údaje o špecifických charakteristikách územia, o dlhodobom vývoji biotopu alebo populácie druhu. Ich terénny prieskum by mali vykonávať špecialisti na dotknuté predmety ochrany. Informácie o konzultáciách s odborníkmi na jednotlivé dotknuté predmety ochrany majú byť súčasťou primeraného hodnotenia¹⁵. V ideálnom prípade si autorizovaná osoba vytvorí tím spolupracujúcich odborníkov/konzultantov, pričom je dôležité, aby ich expertíza bola predovšetkým vo vzťahu k biotopom/druhom, ktoré sú predmetom primeraného hodnotenia. Pod konzultáciami je potrebné predstaviť si detailnú viacnásobne komunikovanú výmenu informácií. Vhodné je, aby pri vytvorení tímu boli experti terénnymi prieskumníkmi a zároveň konzultantmi, pričom v prípade nejednoznačnosti môže autorizovaná osoba konzultovať problematiku aj s viacerými expertmi na daný biotop/druh s cieľom získania čo najobjektívnejšieho výsledného hodnotenia aj od ďalších osôb/organizácií. V niektorých prípadoch konzultácie môžu viesť aj k potrebe opakovaného terénneho prieskumu pri využití iných metód a ďalších expertov, čiže konzultácie môžu mať významný dopad na finančné prostriedky a čas potrebný na vypracovanie samotného hodnotenia. Preto je odporúčané, aby sa konzultácie vykonávali priebežne pred, počas a po vykonaní terénneho prieskumu s cieľom, čo najskôr identifikovať nezrovnalosti a neohroziť tak termíny a rozpočet vypracovania primeraného hodnotenia. Prípadné rozdielne názory expertov autorizovaná osoba analyzuje a hľadá odborné (vedecké) podložené kompromisy rešpektujúci ciele ochrany územia Natura 2000. Pri konzultáciách je smerodajné využívať prioritne verifikované informácie, publikované zdroje, analýzy a dlhodobé zistenia, ideálne z viacerých zdrojov. Až keď tieto informácie absentujú, môžu sa použiť aj verbálne informácie od jednotlivých expertov, ktoré je však potrebné vzájomne konfrontovať. Je dôležité, aby autorizovaná osoba správne syntetizovala a vyhodnotila informácie získané konzultáciami.

15 §19 ods. 8 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

Zohľadnenie cieľov ochrany sústavy Natura 2000

Ciele ochrany sú priebežne spracovávané pre všetky územia sústavy Natura 2000 (ÚEV a CHVÚ). Sú zverejňované pri jednotlivých územiach sústavy Natura 2000 na stránke ŠOP SR¹⁶. V prípade, že ciele ochrany nie sú zverejnené pre priamo alebo nepriamo dotknuté územia sústavy Natura 2000 a primerané hodnotenie cieľov ochrany sa vyžaduje z dôvodu financovania z európskych zdrojov, je potrebné kontaktovať ŠOP SR (sekretariat@sopsr.sk) na zistenie stavu spracovania cieľov ochrany pre dané územia, príp. požiadať o ich vypracovanie.

Primerané hodnotenie sa vypracováva vo vzťahu k cieľom ochrany identifikovaných dotknutých predmetov ochrany a to vo vzťahu k všetkým parametrom (atribútom) definovaného cieľa ochrany.

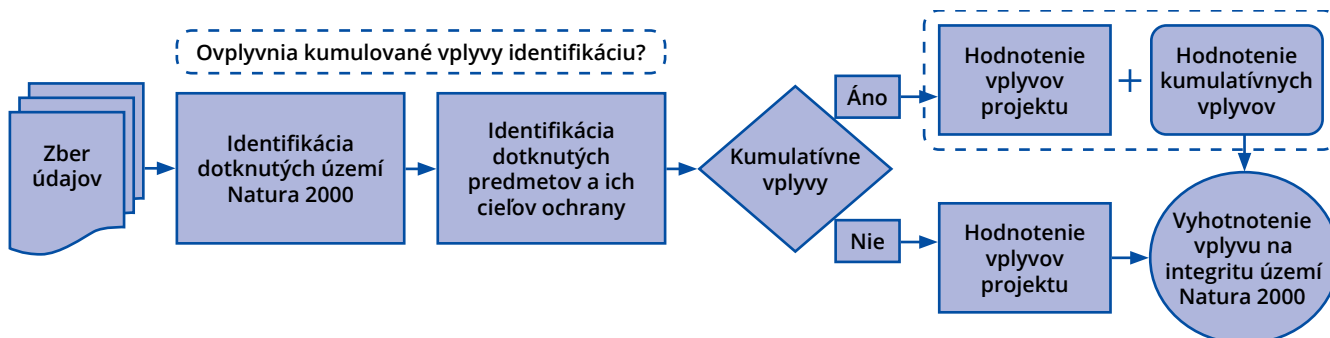
Spolupráca v procese posudzovania vplyvov

Keďže primerané hodnotenie vplyvov návrhu plánu alebo projektu sa vypracúva najmä ako súčasť dokumentácie podľa zákona EIA/SEA, je zmysluplné, vhodné a osvedčené, aby autorizovaná osoba spolupracovala so spracovateľom dokumentácie EIA/SEA (najmä správy o hodnotení). Ich postup by mal byť jednotný, spoločne koordinovaný a vzájomne sa dopĺňujúci. Vyhodnotenie vplyvov, ich významnosť a závery primeraného hodnotenia musia byť v dokumentácii EIA/SEA správne premietnuté a interpretované. Za samotnú dokumentáciu EIA/SEA síce nezodpovedá autorizovaná osoba pre primerané hodnotenie, ale má byť v jej záujme, aby sa závery primeraného hodnotenia správne a jasne interpretovali aj v dokumente, ktorého sú súčasťou. Najmä výber optimálneho, resp. realizačného variantu či navrhovaného zmierňujúceho opatrenia.

¹⁶ <https://www.sopsr.sk/natura/>

6. ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POSTUP PRIMERANÉHO HODNOTENIA PROJEKTU

Obsahovú štruktúru primeraného hodnotenia vplyvov projektov na územia sústavy Natura 2000 definuje príloha č. 16 vyhlášky. Tá je opísaná aj v [prílohe č. 1](#) tejto metodiky.

Obrázok 2: Postup hodnotenia vplyvov v primeranom hodnotení

Primerané hodnotenie je proces, pri ktorom sa zhromaždia všetky relevantné údaje o projekte, projektoch s kumulatívnym vplyvom a územiach sústavy Natura 2000, ich predmetoch ochrany a cieľoch ochrany, ktoré by mohli byť dotknuté hodnoteným projektom. Následne sa identifikujú územia a predmety ochrany, ktoré budú hodnoteným projektom skutočne dotknuté (priamo alebo nepriamo) a očakáva sa na ne akýkoľvek vplyv. Potom prebehne hodnotenie druhu a intenzity vplyvov na každý predmet ochrany osobitne (pre každý variant projektu samostatne) a zhodnotenie, či bude mať projekt vplyv na integritu území sústavy Natura 2000.

Celý postup procesu hodnotenia je podrobne popísaný v kapitolách nižšie a rozčlenený podľa predpísanej štruktúry primeraného hodnotenia.

6.1. Úvod

V úvode je potrebné zdôvodniť vypracovanie primeraného hodnotenia, uviesť, kto je investorom navrhovaného projektu a na základe akej požiadavky sa primerané hodnotenie vykonáva. Uviesť, čo predchádzalo samotnému primeranému hodnoteniu, či je to **odborné stanovisko podľa § 28 ods. 7 zákona o ochrane prírody alebo požiadavka uplatnená v procese EIA/SEA (napr. záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody, špecifická požiadavka v rozsahu hodnotenia)**. K predmetným stanoviskám je potrebné uviesť, kto ich vydal, kedy a s akým číslom, prípadne odkázať na prílohy, v ktorých sú uvedené.

6.2. Vyhodnotenie podkladov na primerané hodnotenie

Stručné hodnotenie kvality podkladov použitých na primerané hodnotenie. V tejto kapitole je potrebné opísať kvalitu, dostupnosť, úplnosť a podrobnosť podkladov na posudzovanie. Podklady je vhodné rozdeliť na časti, a to konkrétne na dokumentáciu k projektu a na podklady a literatúru pre dotknuté územia sústavy Natura 2000. K jednotlivým územiám Natura 2000 je vhodné uviesť, či bola pre ne spracovaná a schválená dokumentácia ochrany prírody (programy starostlivosti, programy

záchrany a pod.), príp. pre ich predmety ochrany (programy starostlivosti druhov, programy záchrany druhov, a či sú pro ne spracované ciele ochrany.

Pri hodnotení vplyvov na ciele ochrany predmetov ochrany území Natura 2000 je potrebné vychádzať z dostupných podkladov a konkretizovať údaje o jednotlivých parametroch cieľov ochrany pre druhy a biotopy, ktoré boli v hodnotení použité.

V tejto kapitole je potrebné uviesť mená a odborné zameranie odborníkov, ktorí vykonali biologické prieskumy (príp. konzultácie), dátumy trvania terénnych prieskumov a ich lokalizáciu a druhy/skupiny, na ktoré boli zamerané. K primeranému hodnoteniu sa odporúča priložiť správu z terénneho prieskumu.

Taktiež je potrebné uviesť, či existujú neurčitosti alebo nedostatok informácií, ktoré by znižovali úplnosť primeraného hodnotenia a v akej miere, alebo či bol pri hodnotení využitý princíp predbežnej opatrnosti, pretože niektoré informácie a podklady nebolo možné objektívne získať alebo vyhodnotiť. Za zhromaždenie čo najväčšieho množstva relevantných a kvalitných podkladov zodpovedá spracovateľ primeraného hodnotenia.

6.3. Postup vypracovania primeraného hodnotenia

Odporúča sa uviesť stručný popis spracovania primeraného hodnotenia, opísať použitú metodiku, metódy realizovaných terénnych prieskumov a hodnotení. Je potrebné uviesť, aké kroky (v časovej následnosti) boli vykonané a ako dlho jednotlivé etapy posúdenia trvali.

Potrebné je opísať metódy všetkých terénnych prieskumov (zberu údajov, mapovania a pod.) a uviesť názov každej použitej metódy (pri menej známych, napr. citácie literárnych zdrojov). Prípadné vlastné modifikácie metód (napr. zjednodušenia), na konkrétne primerané hodnotenie, je vždy potrebné opísať a zdôvodniť.

V tejto kapitole je nutné vždy uviesť mená a odborné zameranie odborníkov, ktorí vykonali biologické prieskumy (príp. konzultácie), dátumy trvania terénnych prieskumov a ich lokalizáciu a druhy/skupiny, na ktoré boli zamerané. K primeranému hodnoteniu sa odporúča priložiť správu z terénneho prieskumu.

6.4. Informácie o projekte

V tejto kapitole je potrebné uviesť informácie o projekte – o jeho rozsahu, umiestnení (kraj, okres, katastrálne územie), jednotlivých častiach, technickom a technologickom riešení, variantoch riešenia, predpokladanom termíne realizácie a prípadne aj o predpokladanom ukončení prevádzky.

Vhodné je uviesť aj základné údaje o vstupoch (napr. zábery pôdy) a výstupoch projektu (hluk, emisie, žiarenie a pod.). Údaje o vstupoch a výstupoch sa odporúča uviesť najmä s ohľadom na predpokladané ovplyvnenie území sústavy Natura 2000.

Pre primerané hodnotenie sú tieto údaje dôležité na identifikáciu dotknutých území a predmetov ochrany území sústavy Natura 2000, ako aj na identifikáciu a stanovenie rozsahu vplyvov. Je potrebné mať k dispozícii dostatočné a presné údaje o umiestnení projektu (vrátane všetkých jeho častí), najlepšie v podobe počítačovo spracovateľných georeferencovaných podkladov (optimálne vo formátoch GIS). Ak niektoré podstatné údaje chýbajú, sú nepresné alebo neúplné, je ich potrebné od navrhovateľa vyžiadať v takej kvalite a podrobnosti, aby bolo možné primerané hodnotenie odborne spracovať.

Informácie o projekte je vhodné uvádzať stručne, prehľadne a výstižne s ohľadom na cieľ primeraného hodnotenia. Podrobné informácie o projekte sú súčasťou dokumentácie vypracovanej v procese EIA/SEA a nie je preto dôvod uvádzať ich v primeranom hodnotení duplicitne v rovnakom rozsahu.

6.5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

Pri identifikovaní dotknutých území sústavy Natura 2000 je potrebné brať do úvahy možné priame a nepriame vplyvy vyplývajúce z charakteru projektu a ich dosah, ako aj ekologické špecifiká predmetov ochrany týchto území.

Pri hodnotení vplyvu na migrujúce druhy, ktoré sú predmetom ochrany územia sústavy Natura 2000, je potrebné brať do úvahy nielen ich ovplyvnenie priamo v území sústavy Natura 2000, ale aj ovplyvnenie migračných koridorov medzi územiami vo vzťahu k dotknutým územiam, a tiež ďalšie oblasti významné pre migrujúce druhy (napr. miesta odpočinku migrujúcich druhov vtákov), ako aj potravné biotopy mimo týchto území.

Ovplyvnenie, alebo skutočnosť či územie sústavy Natura 2000 bude dotknuté projektom, je potrebné analyzovať aj prostredníctvom týchto faktorov:

- citlivosť predmetov ochrany na priame i nepriame vplyvy projektu (napr. na zmeny vodného režimu, fragmentáciu biotopov, prašnosť, hluk),
- veľkosti domovských okrskov (tzn. home range), lokomočná a migračná schopnosť každého predmetu ochrany ÚEV a CHVÚ; aj územie vzdialené niekoľko (aj desiatky) kilometrov môže byť tiež dotknuté projektom, ktorý má vzdialené dosahy a vplyvy (napr. prenos znečistenia po toku rieky) alebo ním budú ovplyvnené napr. migračné trasy druhov, ktoré sú predmetom ochrany okolitých území sústavy Natura 2000.

Potrebné je vziať do úvahy všetky územia sústavy Natura 2000 v okolí projektu až do vzdialenosti, kam môžu siahať jeho vplyvy, identifikovať tie územia, ktoré sú dotknuté a zdôvodniť, na základe čoho boli tieto identifikované ako dotknuté. Ak sa niektoré územia za dotknuté nepovažujú (ak sa také v dosahu vplyvov projektu nachádzajú), je potrebné odborne zdôvodniť na základe akých kritérií bolo stanovené, že tieto územia nebudú dotknuté (druhy/biotopy, ktoré sú predmetom ochrany z hľadiska ich ekologických nárokov a cieľov ochrany nebudú ovplyvnené z pohľadu kvality ani kvantity).

Pre prehľadnosť je vhodné použiť nasledujúcu tabuľku, kde sa uvedie vzdialenosť území sústavy Natura 2000 od posudzovaného projektu, smer (na svetovú stranu) a odôvodnenie prečo je alebo nie je územie považované za dotknuté. Vždy je však treba brať ohľad aj na nepriame vplyvy, ktoré môžu pôsobiť na podstatne väčšiu vzdialenosť, ako vplyvy priame.

Tabuľka 3: Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

Kód územia	Názov územia	Najbližšia vzdialenosť a smer od navrhovaného projektu	Zdôvodnenie či a prečo budú/nebudú územia Natura 2000 projektom dotknuté

Príklad vyplnenia je uvedený v [prílohe č. 2](#).

Cezhraničné vplyvy je potrebné predpokladať a hodnotiť aj na územia Natura 2000 mimo Slovenskej republiky, t. j. bez ohľadu na štátne hranice, pričom je potrebné zobrazit' predmetné územia Natura 2000 v susednom členskom štáte EÚ na mape, získať k nim potrebné informácie o predmetoch ochrany, a zdôvodniť, či a prečo sú/nie sú považované za dotknuté hodnoteným projektom.

Identifikácia dotknutých chránených území sústavy Natura 2000 je kľúčová pre kvalitné posúdenie situácie v rámci primeraného hodnotenia. Za dotknuté považujeme územia, ktorých aspoň jeden z predmetov ochrany môže byť akýmkoľvek spôsobom projektom dotknutý. Možné spôsoby ovplyvnenia:

- projekt zasahuje priamo do území sústavy Natura 2000, alebo sa nachádza v ich bezprostrednej blízkosti a vplyv sa dá predpokladať min. plošným záberom biotopov a biotopov druhov,
- v súvislosti so vstupmi plánu alebo projektu (ťažba surovín, znečistenie výstavbou, odbery vody, pripojenie inžinierskych sietí, doprava materiálu a technológií) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu,
- v súvislosti s výstupmi plánu alebo projektu (odpady, odpadové vody, emisie, hluk, migračná bariéra, zmena prostredia) počas prípravy, realizácie, prípadne likvidácie projektu – je potrebné odkázať aj na dostupné relevantné štúdie – hlukovú, emisnú a pod.,
- v súvislosti s prevádzkou alebo likvidáciou projektu (napríklad aj v súvislosti s prenosom znečistenia, zmenou hydrologických pomerov alebo prerušením migračných trás druhov, rekultiváciou po skončení činnosti).

Identifikáciu dotknutých území je potrebné vnímať i v súvislosti s možnými kumulatívnymi vplyvmi iných navrhovaných alebo už realizovaných projektov (pozri [kap. 6.6.3.](#)).

Dôležitou súčasťou tejto identifikácie je prehľadná mapka území sústavy Natura 2000 s presnou polohou projektu.

Pri identifikovaní dotknutých území je potrebné vychádzať z aktuálnych podkladov:

webstránka ŠOPSR: <http://www.sopsr.sk/natura/>

alebo <http://maps.sopsr.sk/>

v prípade projektov, pri ktorých sa predpokladá cezhraničný vplyv, napríklad prehliadač EEA: <https://natura2000.eea.europa.eu/>

Odporúča sa príprava mapových výstupov na základe GIS podkladov ich vyžiadanim od ŠOP SR.

6.6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000

Predmetom hodnotenia vplyvov je predovšetkým možná reakcia predmetov ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 (identifikovaných podľa [kap. 6.6.1.](#)) na projekt a jeho dôsledky. Vplyvy sa vyhodnocujú pre každý dotknutý druh a biotop osobitne¹⁷.

Hodnotia sa aj vplyvy na dotknuté územia sústavy Natura 2000, ktoré sa nachádzajú mimo územia Slovenskej republiky¹⁸.

Vplyvy projektu sa hodnotia na základe cieľov ochrany stanovených pre územia sústavy Natura 2000¹⁹.

17 §19 ods. 4 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

18 §19 ods. 12 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

19 §19 ods. 6 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

Ak takéto ciele ochrany ešte nie sú pre územie sústavy Natura 2000 stanovené, pri hodnotení vplyvov sa predpokladá, že cieľom je najmenej zabezpečiť, aby sa stav prírodných biotopov alebo biotopov druhov, ktoré sú predmetom ochrany tohto územia, nezhoršil pod existujúcu úroveň, a druhy, ktoré sú predmetom ochrany tohto územia, nebudú podstatne vyrušované a súčasne nebude dotknutá účinnosť ochranných opatrení, ktoré je potrebné v tomto území prijať na zachovanie alebo zlepšenie ich stavu.

Hodnotenie vplyvov na územie Natura 2000 ako celok pozostáva z:

1. identifikácie dotknutých predmetov ochrany
2. vyhodnotenia vplyvov na predmety a ciele ochrany, ktoré pozostáva z dvoch na seba nadväzujúcich krokov:
 - I. identifikácia (pomenovanie) vplyvov na dotknuté predmety ochrany
 - II. zhodnotenie významnosti vplyvov na predmety s ohľadom na ciele ochrany
3. vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov na všetky predmety ochrany, kde bol preukázaný vplyv projektu, s ohľadom na ciele ochrany.

6.6.1. Identifikácia dotknutých predmetov ochrany

Identifikácia druhov a biotopov s predpokladaným ovplyvnením je základným východiskom (kľúčovým krokom) pre odborne správne primerané hodnotenie. Preto je mimoriadne dôležité, aby identifikáciu vykonali odborníci (špecialisti na jednotlivé druhy a biotopy) v spolupráci s autorizovanými osobami, ktorí poznajú ekológiu jednotlivých druhov a biotopov. Úlohou autorizovanej osoby je zoznámiť ich s projektom a upriamiť ich pozornosť aj na aspekty (detaily) projektu, dôležité alebo rozhodujúce pre hodnotenie konkrétneho druhu/biotopu.

V tejto kapitole je potrebné stručne charakterizovať dotknuté druhy a biotopy, ktoré sú predmetom ochrany dotknutých ÚEV a CHVÚ. Aktuálne zoznamy predmetov ochrany sú súčasťou SDF na mapovom prehliadači EEA: <https://natura2000.eea.europa.eu/> alebo www.sopsr.sk/natura.

Pre každé dotknuté územie sa odporúča vypracovať tabuľkový prehľad so zoznamom predmetov ochrany, identifikáciou možnosti ovplyvnenia a odôvodnením, a to u všetkých ovplyvnených predmetoch ochrany rovnako ako pri tých, kde sa ovplyvnenie nepredpokladá.

Tabuľka 4: Možnosť ovplyvnenia druhov/biotopov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV/CHVÚ (vzor tabuľkového prehľadu)

Slovenský a latinský názov druhu/ kód a názov biotopu	Možnosť ovplyvnenia predmetu ochrany	Odôvodnenie
	(áno/nie)	

Vzor identifikácie dotknutých predmetov ochrany je uvedený v prílohe č. 2.

Každý predmet ochrany v rámci dotknutého územia sústavy Natura 2000 sa zhodnotí v súvislosti s priamymi alebo nepriamymi vplyvmi projektu, vstupmi, výstupmi a kumulatívnymi vplyvmi. Zohľadňujú sa najmä ekologické a biologické nároky druhov a biotopov, vo vzťahu k aktuálne stanoveným cieľom ochrany (zadefinovaným jednotlivým parametrom cieľov).

Ako dotknuté je potrebné identifikovať aj predmety ochrany, ktoré sa v súčasnosti v projekte dotknutom území nevyskytujú, ale majú tam vhodné biotopy, s ohľadom aj na ich migráciu vo vzťahu ku konektivitě v rámci územia alebo so susednými územiami sústavy Natura 2000.

Ako dotknuté sa hodnotia aj druhy preukázateľne vymiznuté z dotknutého územia sústavy Natura 2000, ak by zámer ohrozil cieľ ochrany zameraný na opätovnú reintrodukciiu druhu. Príkladom

môže byť druh, ktorý vymizol z mnohých území a prípadné zámery by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov ochrany zameraných na udržanie rozlohy biotopov druhu vhodných na jeho návrat.

Vždy je potrebné vysvetliť dôvody, pre ktoré sa predmet ochrany pokladá za dotknutý, alebo nie. Vysvetlenie musí byť zrozumiteľné a založené na odborných argumentoch. Ak nie je možné spoľahlivo vylúčiť možnosť dotknutia predmetu ochrany, je potom potrebné s takýmito prípadmi počítať ako s dotknutými (princíp predbežnej opatrnosti).

Druhmi a biotopmi, pri ktorých možnosť ovplyvnenia neexistuje alebo nie je takýto predpoklad (boli odôvodnene vylúčené v [tabuľke 4](#)) už nie je potrebné ďalej sa zaoberať.

Následne sa pristúpi k stanoveniu kvantity, kvality dotknutých predmetov ochrany, v nadväznosti na ciele ochrany a súčasný výskyt a stav týchto predmetov ochrany.

Vyjadrenie/stanovenie kvantity, kvality dotknutých predmetov ochrany v nadväznosti na ciele ochrany a súčasný výskyt a stav týchto predmetov ochrany sa uskutočňuje na základe všetkých relevantných údajov a odborných prieskumov vykonaných kvôli primeranému hodnoteniu.

V tomto kontexte odporúčame pre každý dotknutý predmet ochrany uviesť:

Názov biotopu vrátane európskeho kódu/slovenský a vedecký názov druhu

Ciele ochrany

Ciele ochrany sú priebežne zverejňované na stránke ŠOP SR²⁰. Vzhľadom k rozsahu dokumentov popisujúcich tieto ciele sa odporúča vyhnúť sa kopírovaniu celých dokumentov do primeraného hodnotenia. Odporúčame preto uviesť len odkaz na stránku, kde sú ciele ochrany konkrétneho druhu/biotopu pre územie Natura 2000 uvedené. Podrobnejšie je potrebné sa nimi zaoberať v [kap. 6.6.2](#).

Ciele ochrany zahŕňajú kvantitatívne parametre, ako je veľkosť (rozloha) biotopu alebo potravného/rozmnožovacieho biotopu druhu, početnosť populácie druhu v dotknutom území sústavy Natura 2000, ale aj kvalitatívne parametre na štruktúru biotopu alebo zastúpenie diagnostických druhov biotopu, v prípade druhov na kvalitu biotopu druhu a iné ekologické nároky druhu. Ciele sú spracovávané vždy pre celé územie sústavy Natura 2000 a hodnotí sa vplyv na jednotlivé kvalitatívne a kvantitatívne parametre cieľov ochrany.

Ak takéto ciele ochrany ešte nie sú pre územie sústavy Natura 2000 stanovené a ŠOP SR nevie uvedené ciele ochrany spracovateľovi dodať v čase potrebnom na vypracovanie primeraného hodnotenia, je potrebné zohľadňovať kvalitatívne a kvantitatívne parametre tak, aby sa zabezpečilo, že sa stav prírodných biotopov alebo biotopov druhov, ktoré sú predmetom ochrany tohto územia, nezhorší pod existujúcu úroveň a druhy, ktoré sú predmetom ochrany tohto územia, nebudú podstatne vyrušované a súčasne nebude dotknutá účinnosť ochranných opatrení, ktoré je potrebné v tomto území prijať na zachovanie alebo zlepšenie ich stavu²¹. V takom prípade sa hodnotenie sústreďí prioritne na zohľadnenie nasledujúcich parametrov, ako sú ekologické nároky biotopu/druhu, kvantitatívne a kvalitatívne údaje vo vzťahu k dotknutej časti územia.

Ekologické nároky biotopu/druhu

Nie je potrebné uvádzať všeobecne známe údaje o predmetoch ochrany, ale zamerať sa na údaje špecifické pre dotknuté územie a s relevanciou pre daný projekt. Je odporúčané stručne uviesť väzbu druhu na typy biotopov v území a ekologické nároky biotopov/druhov, ktoré sú relevantné

20 <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&lang=sk&sec=4>

21 §19 ods. 6 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

vo vzťahu k plánovanému projektu a jeho vplyvom. Nie je potrebné uvádzať identifikačné znaky druhu ani ďalšie popisné informácie, ktoré nemajú význam pre hodnotenie.

Kvantitatívne údaje

Kvantitatívne údaje potrebné pre primerané hodnotenie majú 3 úrovne, úroveň štátu, úroveň dotknutého územia Natura 2000 a úroveň územia dotknutého projektom.

Veľkosť celej populácie druhu alebo plochy biotopu v SR je možné zistiť zo správy podľa čl. 17 smernice o biotopoch²² a správy podľa čl. 12 smernice o vtákoch²³.

Vždy je nutné uviesť plochu biotopu/veľkosť populácie druhu v každom dotknutom ÚEV alebo CHVÚ. Ideálne je použiť údaje z databázy Natura 2000 na webovom prehliadači Európskej komisie²⁴. V prípade dynamických biotopov (napr. 3220, 3230) je možné alternatívne uviesť aj iný relevantný parameter spresňujúci rozsah výskytu v predmetnom území, napr. dĺžku toku s potenciálom výskytu v predmetnom území. V prípade existencie novších (aktuálnejších) údajov je možné ich použiť, ale vždy je potrebné uviesť zdroj týchto údajov (napr. programy starostlivosti). Ďalej je potrebné uviesť (odhadnúť) aj veľkosť populácie a výmeru biotopov v území dotknutom projektom.

Kvalitatívne údaje (kvalita biotopov a druhov)

Cieľom je definovať kvalitu výskytu dotknutých predmetov ochrany v projekte dotknutom území v závislosti od ekológie druhu/biotopu. Dostupné údaje je nevyhnutné doplniť vlastným terénnym prieskumom a konzultovať so špecialistami na dotknuté predmety ochrany a regionálnymi odborníkmi, ako bolo uvedené vyššie.

Pri vyjadrení kvality dotknutého biotopu (stavu) sa zamerať na:

- špecifickú štruktúru biotopu (napr. zastúpenie jednotlivých etáží biotopu, zameranie sa na nežiaducu sukcesiu),
- funkcie biotopu (napr. zachovanie vodného režimu, výskyt mŕtveho dreva v lesných porastoch, zachovaná kontinuita vodných tokov, bez úprav a regulácií),
- typické druhy biotopu (zastúpenie diagnostických druhov),
- zastúpenie inváznych a expanzívnych druhov v biotope,
- vyhliadky biotopu do budúcnosti (napr. zmeny a možnosti negatívneho vplyvu plánovanou činnosťou, tiež v kumulácii s existujúcimi činnosťami).

Pri vyjadrení kvality dotknutého druhu (stavu) sa zamerať na:

- stav populácie druhu (napr. výskyt/prítomnosť viacerých vývinových štádií druhu, percentuálne alebo pomerové zastúpenie pohlaví, počet sterilných a kvitnúcich jedincov),
- kvalitu všetkých biotopov druhu a ich veľkosť (existencia vhodných podmienok pre ďalšie zachovanie druhu, napr. ktoré podmienky sú pre zachovanie druhu limitujúce),
- vyhliadky druhu do budúcnosti (napr. zmeny a možnosti negatívneho vplyvu, tiež v kumulácii s existujúcimi činnosťami).

Výskyt druhov/biotopov v projekte dotknutom území

Vychádzajúc z dostupných zdrojov, programov starostlivosti, vlastného terénneho prieskumu je potrebné uviesť, kde sa jednotlivé druhy a biotopy v dotknutom území vyskytujú, resp. kde majú vhodné podmienky. Je vhodné sa zamerať najmä na hniezdiská a refúgiá druhov, centrálné zóny výskytu biotopov a druhov, migračné a potravné trasy druhov, potravné biotopy, t. j. na najcennejšie

²² <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/>

²³ <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/>

²⁴ <https://natura2000.eea.europa.eu/>

lokality výskytu druhov a biotopov s ich najvyššou kvalitou. Ojedinelý, marginálny alebo menej kvalitný výskyt v dotknutom území je taktiež potrebné uviesť. Absencia, nedostupnosť alebo malý počet a nízka kvalita údajov o výskyte a stave druhov a biotopov nemôžu byť považované za ojedinelý výskyt druhu alebo biotopu. V prípade biotopov je potrebné zobrať do úvahy všetky národné biotopy spadajúce do jedného európskeho biotopu (napr. Ls1.1, Ls1.3 a Ls1.4 hodnotiť spoločne ako 91E0). Je dôležité uvádzať aj početnosť druhov v dotknutom území vrátane sezónnych odchýlok spôsobených napríklad migráciou alebo prirodzenou fluktuáciou, podobne aj rozsah a lokalizáciu vhodných biotopov druhov. Súčasťou tejto kapitoly má byť mapa (mapy) výskytu jednotlivých biotopov, výskytu druhov a ich biotopov a/alebo ich migračných trás s lokalizáciou projektu.

6.6.2. Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany

Ide o najdôležitejšiu časť primeraného hodnotenia. Obsahuje identifikáciu (stanovenie) vplyvov a samotné hodnotenie významnosti vplyvov na jednotlivé predmety a ciele ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 s odôvodnením. Z neho následne vyplýva hodnotenie významnosti vplyvov na integritu územia sústavy Natura 2000 (pozri [kap. 6.7.](#)).

Vyhodnotenie vplyvov sa musí zakladať na objektívnych a podľa možností kvantifikovateľných kritériách. Vplyvy by sa mali predpokladať čo možno najpresnejšie a základ týchto predpokladov by mal byť v primeranom hodnotení jasne vysvetlený a zaznamenaný²⁵.

Ak nie je možné jednoznačne potvrdiť, ale ani vylúčiť negatívny vplyv, vždy je potrebné vychádzať z princípu predbežnej opatrnosti. Princíp predbežnej opatrnosti je potrebné použiť, aj ak neexistuje dostatok údajov o pláne alebo projekte alebo o pravdepodobnej reakcii predmetu ochrany na ich ovplyvnenie²⁶.

Napriek tomu, že hodnotenie sa má zamerať na druhy a typy biotopov európskeho významu, ktoré sú predmetom ochrany území sústavy Natura 2000, nemalo by sa zabúdať na to, že tieto cieľové prvky komplexným spôsobom súvisia aj s ostatnými druhmi, biotopmi a ich prírodným prostredím. V tejto súvislosti môžu byť pri skúmaní potenciálnych vplyvov relevantné aj iné druhy, ak predstavujú typické rastlinné a živočíšne druhy daného typu biotopu alebo zohrávajú významnú úlohu v potravinovom reťazci, od ktorého závisí predmet ochrany územia sústavy Natura 2000. To sa odrazí v cieľoch ochrany územia a v primeranom hodnotení by sa mali preskúmať aj možné vplyvy projektu na tieto iné druhy, ak je to rozhodujúce²⁷.

6.6.2.1. Stanovenie vplyvov na predmety ochrany s ohľadom na ciele ochrany

Kapitola podrobne rozpracováva prvotnú analýzu ovplyvnenia predmetov ochrany území Natura 2000 vykonanú v [kap. 6.6.1](#), pričom sa zameriava už len na dotknuté predmety ochrany a ich ciele ochrany. Ak táto hĺbková analýza vplyvov odhalí ovplyvnenie aj druhov alebo biotopov, ktoré v [kap. 6.6.1](#) identifikované neboli, je potrebné vykonať jej doplnenie.

Všetky aspekty projektu, ktoré môžu či už samostatne, alebo v kombinácii s inými projektmi ovplyvniť predmety a ciele ochrany územia sústavy Natura 2000, sa musia identifikovať na základe najlepších vedeckých poznatkov v danej oblasti²⁸.

Cieľom kapitoly je teda stanovenie (pomenovanie) všetkých relevantných vplyvov, ktoré môžu ovplyvniť predmety a ciele ochrany. Prezentovaný má byť každý vplyv projektu z hľadiska:

25 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

26 §19 ods. 9 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

27 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

28 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

- A. jednotlivých variantov projektu, resp. variantných častí projektu
- B. jednotlivých/všetkých fáz realizácie projektu, t. j.:
- príprava,
 - výstavba (realizácia projektu),
 - prevádzka,
 - vyradovanie z prevádzky alebo obnova/likvidácia (v prípade potreby).
- C. typov vplyvov, s ktorými sa realizácia projektu spája:
- priamych a nepriamych,
 - dočasných alebo trvalých,
 - krátkodobých a dlhodobých,
 - pôsobenie kumulatívnych vplyvov a synergických vplyvov (pozri [kap. 6.6.3. Vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov](#)).
- D. lokalizácie vplyvu alebo ohrozenia
- E. rozsahu a intenzity vplyvu alebo ohrozenia
- F. dopadov vplyvu na predmety a ciele ochrany, ktoré možno očakávať, napr.²⁹:
- priama strata: zníženie pokrytia biotopu v dôsledku fyzického zničenia (t. j. v dôsledku jeho odstránenia, fyzického záberu plánovanou činnosťou alebo usadzovania/umiestnenia materiálov alebo sedimentov), strata rozmnožovacích alebo potravných lokalít, refúgií pre živočíšne a rastlinné druhy, migračných trás, atď.
 - degradácia: zhoršenie kvality biotopu, čo vedie k zníženej abundancii charakteristických druhov alebo zmenenej štruktúre spoločenstva (výskyt typických druhov, invázných alebo nepôvodných druhov). Môže byť spôsobená zmenami abiotických podmienok (napr. hladina vody, zvýšenie objemu suspendovaných sedimentov, znečisťujúcich látok alebo usadzovania prachu), zhoršenie kvality rozmnožovacích alebo potravných lokalít refúgií pre živočíšne a rastlinné druhy.
 - vyrušovanie: zmena existujúcich environmentálnych podmienok (napr. zvýšený hluk alebo svetelné znečistenie, častejší výskyt ľudí a vozidiel). Vyrušovanie môže okrem iného spôsobiť vytlačanie jedincov druhov, zmeny v správaní druhov, nižšiu reprodukciu, alebo riziko chorobnosti alebo úmrtnosti.
 - fragmentácia: vedie k zmene spôsobu (vzorca) rozšírenia príslušných biotopov a druhov, napr. vytvorením fyzických alebo ekologických prekážok v oblastiach, ktoré boli dosiaľ fyzicky alebo funkčne prepojené, alebo ich rozdelením na menšie izolovanejšie jednotky.
 - iné nepriame vplyvy: nepriama zmena kvality biotopu (vyplývajúca napríklad zo zmeny dostupnosti živín a svetla alebo zo zvýšenia zraniteľnosti územia voči iným novým ohrozeniam, ako sú invázne nepôvodné druhy, prienik ľudí a živočíchov).

Vplyvy by sa mali analyzovať s ohľadom na jednotlivé atribúty (parametre) cieľov ochrany pre biotopy alebo druhy špecifické pre dané územie sústavy Natura 2000. Analýza sa preto musí vykonať nielen vo vzťahu k súčasnému stavu biotopov a druhov, ktorých prítomnosť je v danom území významná (tzv. určujúce prvky), ale aj vo vzťahu k ich želanému stavu vymedzenému v cieľoch ochrany (pokiaľ sú stanovené), napr. zvýšenie veľkosti populácie alebo pokrytia biotopov o X %, tzn. treba brať do úvahy aj zmeny, ktoré môžu zabrániť dosiahnutiu cieľov ochrany, pokiaľ si tieto vyžadujú zlepšenie súčasného stavu biotopov a druhov v danom území.

Analýza vplyvov s ohľadom na ciele ochrany špecifické pre konkrétne územie sa preto musí vykonať aj na základe osobitných atribútov alebo parametrov, ktoré určujú stav ochrany chránených prvkov (napr. rozsah, biotop, štruktúra a funkcie, veľkosť populácie, vyhliadky do budúcnosti).

29 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

Vplyv je potrebné posúdiť pre každý atribút (parameter) cieľov ochrany pre dotknuté biotopy alebo druhy, ktoré sú predmetom ochrany územia Natura 2000.

Každý aspekt projektu, t. j. jednotlivé časti alebo aktivity projektu³⁰, by sa mali preskúmať a ich potenciálne vplyvy by sa mali posúdiť s ohľadom na ciele ochrany územia. Preto by sa vplyvy na všetky dotknuté biotopy a druhy mali skúmať spoločne a v ich vzájomnom vzťahu, aby bolo možné zohľadniť aj interakcie medzi nimi.

Dôležité je prehľadné vyhodnotenie konfliktu vplyvov projektu s ekologickými nárokmi predmetov ochrany. Pri druhoch sa treba zaoberať nielen vplyvmi na populácie, ale vždy aj vplyvmi na biotopy týchto druhov (rozmnožovacie a potravné biotopy, migračné trasy, zimoviská). Napríklad často je vplyv na jedince živočíchov zanedbateľný, ale na ich biotop môže byť zásadný.

Každý variant (variantné časti) je potrebné hodnotiť osobitne. Len v prípade, že vplyvy viacerých variantov (ich rozsah, veľkosť a intenzita) sú rovnaké, možno hodnotenie vykonať spoločne. Potom je však nutné zdôvodniť totožnosť dosahu vplyvov na predmety ochrany.

Predpoklad vzniku potenciálnych vplyvov možno vyjadriť rôznymi metódami a spôsobmi. Medzi príklady spôsobov vyjadrenia, ako aj jeho rozsahu, je možné využiť:

- priame merania – napr. plochy strateného alebo ovplyvneného biotopu, možno identifikovať pomerné straty populácií druhov, biotopov a spoločenstiev.
- vývojové diagramy, sieťové a systémové schémy – umožnia identifikáciu reťazcov vplyvu vyplývajúcu z priamych a nepriamych vplyvov v súlade s tým, ako k nim dochádza, čo ilustruje vzájomné vzťahy a cesty procesov.
- kvantitatívne prediktívne modely – poskytujú matematicky odvodené predpoklady založené na údajoch a prognózach o sile a smere vplyvu. Modely môžu extrapolovať predpoklady, ktoré sú konzistentné s minulými a súčasnými údajmi (analýza trendov, scenáre, analógie, ktoré prenášajú informácie z iných relevantných lokalít) a intuitívne prognózovanie. Niektoré bežne používané modely predpovedajú rozptýlenie znečisťujúcich látok v ovzduší, pôdnu eróziu, zaťaženie tokov sedimentmi a pokles kyslíka v znečistených riekach (často dostupné v samotnej dokumentácii EIA).
- geografické informačné systémy (GIS) – možno použiť na vypracovanie modelov priestorových vzťahov, ako je napríklad prekrývanie lokalizácie kumulatívneho vplyvu iných projektov s dotknutými predmetmi ochrany, alebo na mapovanie citlivých území a lokalít so stratami biotopu.
- informácie z predchádzajúcich podobných projektov – môžu byť užitočné, najmä ak boli najprv vytvorené kvantitatívne predpoklady a boli monitorované počas prevádzky.

Pre každé identifikované dotknuté územie sústavy Natura 2000 sa považuje za vhodné vypracovať tabuľkový prehľad predmetov jeho ochrany s vyjadrením možnosti ovplyvnenia projektom podľa uvedených vplyvov a faktorov, ktoré je potrebné zohľadniť. Vzor tabuľky v [prílohe č. 2](#) poukazuje na spôsob, ako je možné sa s uvedenými informáciami a hodnoteniami vysporiadať.

6.6.2.2. Posúdenie (hodnotenie) významnosti vplyvov na predmety a ciele ochrany

Významnosť vplyvov projektu na predmet ochrany územia sústavy Natura 2000, a tým na integritu tohto územia sa vyhodnocuje individuálne s ohľadom na ekológiu a zabezpečenie dlhodobého prežívania druhov a biotopov³¹. Tak, ako sa uvádza v [kap. 6.6.2.1](#), k posúdeniu vplyvov, k ich kvantifikácii a definovaniu významnosti sa pristupuje len pre tie druhy a biotopy, u ktorých bol v predchádzajúcom kroku identifikovaný predpoklad vplyvov, resp. vplyv nebol vylúčený.

30 §19 ods. 2 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

31 §19 ods. 7 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane prírody a krajiny

V prípade, že sa vplyv líši v jednotlivých fázach realizácie projektu, odporúča sa hodnotenie spracovať pre každú fázu/druh/biotop osobitne.

Vyhodnotenie vplyvov sa musí zakladať na objektívnych a podľa možnosti kvantifikovateľných kritériách. Vplyvy by sa mali predpokladať čo možno najpresnejšie a základ týchto predpokladov by mal byť jasne vysvetlený a zaznamenaný v primeranom hodnotení³².

Vždy je treba uviesť/odhadnúť veľkosť negatívne ovplyvnenej populácie druhu a aj plochu ovplyvneného biotopu druhu v dotknutom území sústavy Natura 2000.

Údaje o podiele negatívne ovplyvnenej **celoslovenskej** populácie druhu a plochy biotopu treba uviesť najmä v prípade druhov s veľkou pohyblivosťou (napr. vtáky, veľké cicavce) a endemických, vzácnych druhov a biotopov.

Vždy odporúčame pre každý dotknutý predmet ochrany v území sústavy Natura 2000 vypracovať tabuľkový prehľad kvantifikácie vplyvov prostredníctvom očakávaných zmien výmer biotopov a populácií druhov alebo ich biotopov.

Tabuľka 5: Kvantifikácia vplyvov na predmet ochrany územia sústavy Natura 2000 (vzor vyplnenia v prílohe č. 3)

Tab. 5.1. Biotop:

Plocha biotopu ovplyvneného projektom	
Celková plocha biotopu v SR	
Percentuálny podiel ovplyvnenej plochy biotopu k celkovej ploche biotopu v SR	
Plocha biotopu v dotknutom ÚEV	
Percentuálny podiel ovplyvnenej plochy biotopu k ploche biotopu v dotknutom ÚEV	
Kumulatívna strata biotopu v dotknutom ÚEV (v hektároch a percentách)	

Tab. 5.2. Druh:

Počet jedincov a plocha biotopu druhu ovplyvneného projektom	
Veľkosť populácie druhu v SR	
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	
Veľkosť populácie druhu/biotopu druhu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ	
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu a biotopu druhu k populácii druhu a biotopu druhu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ	
Kumulatívna strata populácie druhu a jeho biotopu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ (počet/výmera a percentá)	

32 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

Vplyv by sa mal kvantifikovať alebo zaznamenať pomocou parametrov, ktoré umožňujú posúdiť rozsah a závažnosť vplyvu na špecifické ciele ochrany biotopov a druhov. Hodnotenie vplyvov by malo zahŕňať tieto parametre³³:

- plochu biotopu alebo biotopu trvalo strateného druhu posudzovanú na základe plochy biotopu v danom území na regionálnej, vnútroštátnej a biogeografickej úrovni (percentuálny podiel stratennej plochy biotopu) a na základe cieľa stanoveného v celi ochrany špecifickom pre dané územie (ktorý môže zahŕňať aj cieľ obnovy),
- plochu biotopu alebo biotopu ovplyvneného druhu posudzovanú na základe percentuálneho podielu plochy biotopu v danom území na regionálnej, vnútroštátnej a biogeografickej úrovni (percentuálny podiel ovplyvnenej plochy biotopu) a na základe cieľa stanoveného v celi ochrany špecifickom pre dané územie (ktorý môže zahŕňať aj cieľ obnovy/zlepšovania stavu),
- veľkosť ovplyvnených populácií nestáhovavých a sťahovavých druhov posudzovanú na základe miestnych, regionálnych, celoštátnych a medzinárodných populácií (percentuálny podiel ovplyvnenej populácie) a na základe cieľa stanoveného v celi ochrany špecifickom pre dané územie (ktorý môže zahŕňať aj cieľ zvýšenia veľkosti populácie v území),
- rozsah vplyvu (napr. znečistením, hlukom, zhoršením iných ekologických podmienok) na kvalitu biotopu alebo biotopu druhov alebo na prežitie ovplyvnených druhov vzhľadom na ich ekologické požiadavky v území, ako sa vymedzuje v celi ochrany špecifickom pre dané územie (ktorý môže zahŕňať aj cieľ obnovy).

Pre každý dotknutý predmet ochrany v území sústavy Natura 2000 odporúčame spracovať hodnotiacu tabuľku vplyvov na každý parameter cieľov ochrany v nasledovnom formáte.

33 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

Tabuľka 6: Hodnotenie vplyvu projektu vo vzťahu k cieľom ochrany pre predmet ochrany. Cieľ: Špecifický cieľ ochrany druhu/biotopu v dotknutom území

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
prebratý z cieľa ochrany územia	prebraté z cieľa ochrany územia	prebraté z cieľa ochrany územia	prebraté z cieľa ochrany územia	Podrobne sa konkretizuje typ, rozsah a intenzita vplyvu na každý parameter cieľa ochrany, či ide o priame/nepriame, dočasné/trvalé vplyvy (kap. 6.6.2.1. a 6.6.2.2.) Konkretizuje sa variant, stavebný objekt/časť projektu prejavujúca sa na vplyve / fáza realizácie projektu. Uvedie sa, aký podiel má rozsah vplyvu v danej lokalite vo vzťahu k parametru na celom dotknutom území Natura 2000, ako ho ovplyvní, a či nie je v rozpore so zadaným cieľom, napr. ak má v zmysle cieľa dôjsť k zlepšeniu konkrétneho parametra, pričom činnosťou sa uvedený stav zhorší.	Podrobné zdôvodnenie hodnotenia vplyvu na predmetný parameter cieľa ochrany so zameraním na: – súlad, nesúlad alebo indiferentnosť s cieľom ochrany, – významnosť vplyvu činnosti na možnosť dosiahnutia parametra cieľa ochrany. Okrem vlastného zhodnotenia sa uvedú aj konkrétne argumenty pre ďalšie konania orgánov štátnej správy, stanovisko organizácie ochrany prírody, zadávateľa primeraného hodnotenia, všetky relevantné subjekty a verejnosť. Dôvody hodnotenia významnosti vplyvu na každý parameter cieľa ochrany musia byť odborne podložené a náležite vysvetlené. Najmä v prípade možnej polemiky o správnosti zvoleného stupňa významnosti vplyvov tu autorizovaná osoba prostredníctvom faktov obhajuje svoju objektivitu, komplexnosť a metodickú správnosť hodnotenia.

Významnosť vplyvov je spravidla daná:

- typom projektu,
- veľkosťou alebo rozsahom projektu,
- vlastnosťami územia sústavy Natura 2000,
- rizikami kumulácie vplyvov.

Kritériá na vyhodnotenie významnosti vplyvu projektu na biotopy alebo druhy území sústavy Natura 2000 sú:

Kvantita biotopu/druhu

Hranica stanovenia významného negatívneho vplyvu môže byť 1 % z plochy biotopu alebo populácie druhu v dotknutom území sústavy Natura 2000. Táto hranica je však vhodná iba pre široko rozšírené alebo relatívne bežné biotopy a druhy. V odôvodnených prípadoch má byť tento limit oveľa nižší (napr. ovplyvnená vysoko kvalitná, jadrová, reprezentatívna alebo podľa ďalej uvedených kritérií dôležitá lokalita druhu/biotopu). Podobne by mala byť táto hranica oveľa nižšia pre vzácnejšie biotopy a druhy.

Osobitne je potrebné prihliadať na **prioritné** biotopy v zmysle smernice o biotopoch, ktoré nie je možné nahradiť alebo obnoviť. Ide najmä o statické biotopy, ktoré sú viazané na špecifické ekologické podmienky (napr. slaniská, penovcové prameniská, pieskové biotopy). **V prípade týchto**

biotopov akýkoľvek zásah vedúci k nenávratnej strate aj malej časti biotopu sa považuje za významný negatívny vplyv³⁴.

Rovnako je potrebné pristupovať k biotopom, pri ktorých je možný záber plochy biotopu len z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu (§ 28 ods. 11 zákona), uvedeným v prílohe č. 1 vyhlášky.

Kvalita biotopu/druhu

Nezávisle od kvantitatívnych údajov sa za významný negatívny vplyv dá považovať negatívne ovplyvnenie, resp. likvidácia:

- jedinečného výskytu v SR (t. j. predmet ochrany je v danom území síce hojný, ale je to ojedinelé ÚEV/CHVÚ v SR, kde je predmetom ochrany),
- veľmi kvalitného výskytu v rámci ÚEV/CHVÚ (jadrové územie výskytu druhu, väčšie rozlohy reprezentatívnych porastov, atď.),
- ohrozenej, poslednej, zanikajúcej populácie/biotopu v ÚEV/CHVÚ.

Za významný vplyv sa dá považovať aj výrazné ovplyvnenie:

- špecifickej štruktúry biotopu v ÚEV/CHVÚ (napr. odstránenie stromovej etáže v lesných porastoch na viac ako 50 % plochy biotopu v ÚEV),
- funkcie biotopu v ÚEV/CHVÚ (napr. závažné zmeny hydrologického režimu, znečistenie),
- typických druhov biotopu v ÚEV/CHVÚ (významné zmeny druhového zloženia, ktoré smerujú k zmene biotopu, zhoršeniu stavu),
- stavu populácie druhu v ÚEV/CHVÚ (napr. vyrušovanie hniezdacej populácie realizovanou činnosťou – prevádzkou, čo spôsobí presun druhu z územia s cieľom nájsť iné vhodné hniezdné biotopy),
- biotopu druhu v ÚEV/CHVÚ (napr. významný záber rozmnožovacích biotopov druhu v území sústavy Natura 2000, čím sa následne ovplyvní aj početnosť populácie druhu v území, strata potravných biotopov druhu),
- vyhliadok biotopu/druhu do budúcnosti v ÚEV/CHVÚ (napr. vplyvom realizovaných činností sa zmení obhospodarovanie v území, čo bude mať za následok zhoršovanie stavu až postupný zánik predmetov ochrany územia sústavy Natura 2000).

Geografická poloha dotknutého biotopu/druhu v horizontálnom a vertikálnom smere

Pri vyhodnotení významnosti vplyvu je potrebné zohľadniť:

- jadrové zóny biotopu, nerozčlenené porasty, azonálny či významný marginálny a netypický pôvodný výskyt,
- integritu (celistvosť) územia sústavy Natura 2000 a areálu výskytu biotopu/druhu v ňom.

Zásadné miesta z hľadiska biológie druhu, napr.:

- miesto rozmnožovania (hniezdisko, tokanisko, stromové dutiny, brlohy),
- nenahradiateľný potravný biotop,
- úkrytové možnosti a refúgiá,
- migračné trasy.

Treba hodnotiť, do akej miery je biotop/druh na projekt senzibilný (citlivý) počas výstavby a prevádzky a ako realizácia projektu ovplyvní jeho kvantitu, kvalitu, geografickú polohu a zásadné miesta výskytu druhu/biotopu. Zásadné miesta z hľadiska biológie je potrebné hodnotiť aj mimo ÚEV/CHVÚ, ak ich využívajú predmety ochrany vo svojom životnom cykle.

34 Tento záver vyplýva z rozsudku Súdneho dvora EÚ z apríla 2013 v prípade C-258/11 Peter Sweetman and Others v An Bord Pleanála.

Definovať významnosť je najdôležitejší krok primeraného hodnotenia, ktorý je závislý najmä od odbornej skúsenosti autorizovanej osoby. Kvôli zjednoteniu prístupov v nasledujúcom texte sa uvádzajú kritériá, podľa ktorých je možné vplyv definovať ako významný alebo nevýznamný.

Za významný negatívny vplyv možno považovať:

- ak jedno z uvedených kritérií alebo jeden z parametrov cieľov ochrany boli vyhodnotené ako významne negatívne narušené, vtedy vplyv na takýto predmet ochrany ÚEV/CHVÚ možno vyhodnotiť ako významný (všeobecné pravidlo),
- akýkoľvek vplyv, ktorý možno odôvodnene predpokladať v dôsledku projektu, ktorý by negatívne a významne ovplyvnil ciele ochrany stanovené pre biotopy a druhy,
- ak realizáciou projektu dôjde k zhoršeniu niektorého z parametrov cieľov ochrany pod stanovenú limitnú hodnotu – došlo by k zhoršeniu stavu biotopu/druhu – tzn. zabráni sa naplneniu cieľa ochrany sústavy Natura 2000, vplyv je z hľadiska cieľov ochrany významný,
- ak kritické prahové hodnoty vplyvov na špecifické atribúty biotopov alebo druhov už boli prekročené pred realizáciou hodnoteného projektu/plánu, akýkoľvek ďalší projekt, ktorý, či už samostatne alebo v kombinácii s týmto projektom, bude mať automaticky významný vplyv na územie sústavy Natura 2000,
- ak kumulatívny vplyv na stav prírodných prvkov prekročí prahovú hodnotu pre určitý atribút vymedzený v celi ochrany tohto prvku, vplyv je významný,
- ak sa zistí trvalá strata časti biotopu alebo populácie druhov, ktorých výskyt je v danom území významný (tzv. určujúce prvky) alebo dlhodobé poškodenie ekologickej štruktúry, funkcie a procesov lokality ako vplyv spôsobený projektom, možno dospieť k záveru, že vplyv je významný (nakolko projekt bude mať nepriaznivý vplyv na integritu lokality, pozri [kap. 6.7.](#)).

V kontexte uvedeného je uplatnenie 1 % hranice na konštatovanie významného negatívneho vplyvu len jedným z kritérií. Nie je ho možné využiť na situácie, kedy majú byť ovplyvnené kľúčové plochy pre výskyt predmetov ochrany, plochy s nadpriemernými kvalitatívnymi charakteristikami alebo zásadné z hľadiska zachovania funkcie a celistvosti lokality. Jeho využitie musí byť vždy podmienené, okrem iného, spoľahlivou analýzou kumulatívnych a synergických vplyvov.

Za mierne negatívny vplyv (nevýznamný vplyv) možno považovať:

- vplyv, ktorý je dôsledkom plošne relatívne malého územného záberu biotopu alebo biotopu druhu. Rozsah reálne očakávanej miery, súvisiacej degradácie (a to tak vo fáze realizácie ako aj vo fáze prevádzky projektu), je alebo bude vhodnými opatreniami, ktoré sú súčasťou projektu, minimalizovaný, a jeho plocha a intenzita je relatívne malá. Zároveň sa v projekte dotknutom území nevyskytujú nadpriemerne kvalitné biotopy a to najmä z pohľadu výskytu chránených druhov a druhov typických pre dotknutý biotop alebo biotop, ktorý má zvýšený význam pre zachovanie populácie druhu, ako predmetu ochrany územia Natura 2000³⁵.
- vplyvy na jednotlivé atribúty cieľov ochrany neboli vyhodnotené ako významne negatívne, resp. dosiahnutie ani jedného cieľa ochrany územia sústavy Natura 2000 nebude ohrozené.
- nie sú evidované kumulatívne vplyvy s inými projektmi v území, ktoré by mali negatívny vplyv na predmety ochrany a ciele ochrany územia sústavy Natura 2000.
- krátkodobé dočasné vplyvy pri zohľadnení schopnosti obnovy alebo odolnosti predmetov ochrany (napr. ak sa ekologická štruktúra a funkcie biotopov obnovia v relatívne krátkom čase, dní, týždňov až mesiacov). Krátke obdobie vyrušovania sice ovplyvňuje niektoré biotopy alebo druhy, ale nemusí mať významný negatívny vplyv, čo sa však musí dôkladne zanalyzovať, od prípadu k prípadu, so zreteľom na cykly ekosystémov v konkrétnom území, štruktúru spoločenstiev, ekologické funkcie a procesy v území.

35 MŽP CZ – list 15.7.2021, MZP/2021/630 – „Problematika kumulatívnych vlivů při posuzování významnosti vlivů záměru a koncepcí na předmět ochrany a celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí podle §45i zákona č. 114/1992 Sb.“

Tabuľka 7: Stupnica významnosti vplyvov

Číselná hodnota	Významnosť vplyvu	Krátky popis významnosti vplyvu
-2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu alebo ich podstatnú časť (v nadväznosti na parametre cieľov ochrany); významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu (v nadväznosti na parametre cieľov ochrany). Projekt je možné schváliť len za splnenia podmienok stanovených v odsekoch 11 a 12 § 28 zákona o ochrane prírody. Tento klasifikácii zodpovedajú všetky situácie a kritériá uvedené v predchádzajúcom texte.
-1	mierne negatívny vplyv	Mierny, nevýznamný negatívny vplyv. Mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie projektu.
0	žiadny vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu (dosiahnutie cieľov ochrany vo vzťahu k zlepšeniu stavu predmetu ochrany územia sústavy Natura 2000).

Hodnotenia musia byť jednoznačné a odborne zdôvodnené, t. j. pre každý druh a každý biotop, pre každý parameter cieľov ochrany ÚEV/CHVÚ bude identifikovaná významnosť vplyvu. Vždy je nevyhnutné uviesť aj dôvody stupňa významnosti vplyvov, pričom je potrebné sa zamerať na uvedené kritériá.

Odôvodnenie stupňa významnosti vplyvov je kľúčovým a vysvetľujúcim argumentom pre ďalšie konania orgánov štátnej správy, stanovisko organizácie ochrany prírody, zadávateľa primeraného hodnotenia, všetky relevantné subjekty a verejnosť. Dôvody musia byť odborne podložené a náležite vysvetlené. Najmä v prípade novej polemiky o správnosti zvoleného stupňa významnosti vplyvov tu autorizovaná osoba prostredníctvom faktov obhajuje svoju objektivitu, komplexnosť a metodickú správnosť hodnotenia.

Ak sú v primeranom hodnotení identifikované **mierne negatívne vplyvy**, ktoré je možné minimalizovať alebo odstrániť zmierňujúcimi opatreniami, je potrebné takéto opatrenia navrhnúť (pozri [kap. 6.8.](#)).

Prípadné návrhy na elimináciu **významných negatívnych vplyvov** je potrebné považovať za nové variantné (alternatívne) riešenie projektu, pre ktoré bude potrebné vykonať nové posúdenie vplyvov (pozri [kap. 3.1.](#) fáza 3)

6.6.3. Vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov

Hodnotenie kumulatívnych vplyvov priamo vychádza z ustanovení článku 6.3 smernice o biotopoch, v ktorom sa uvádza pojem „*v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi*“. Týka sa kumulatívnych vplyvov navrhovaného projektu spolu s vplyvmi plánov alebo projektov, ktoré už boli dokončené, schválené alebo nedokončené, či sú práve navrhované³⁶. Vychádza sa z toho, že rad

36 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/SK_art_6_guide_jun_2019.pdf

samostatných vplyvov nízkej úrovne môže mať v kombinácii za následok významný vplyv. Pôsobenie kumulatívnych vplyvov je potrebné hodnotiť v spojitosti s hodnotením vplyvov plánu/projektu na ciele alebo predmety ochrany územia sústavy Natura 2000. Cieľom je zistiť, či sa vplyv projektu, ktorý by nebol významný sám o sebe, môže stať významným, keď sa prejavia jeho účinky v kombinácii s účinkami iných projektov alebo plánov.

Pôsobenie kumulatívnych vplyvov sa často prejaví až v priebehu času, preto je potrebné dôsledne odborne vyhodnotiť projekciu predpokladaných kumulácií v širšom časovom období. Kumulatívne vplyvy môžu vyplývať z postupných, prírastkových a/alebo kombinovaných vplyvov projektu, ak sa prirátajú k inému existujúcemu, plánovanému a/alebo dôvodne očakávanému vplyvu³⁷. Zohľadňovať sa majú plány alebo projekty, ktoré sú dokončené (sú realizované a sú v prevádzke) ako aj tie, ktoré sú schválené, prípadne sú ešte len navrhované.

Okrem vplyvov projektu, ktorý je hlavným predmetom posúdenia, musí primerané hodnotenie posúdiť aj vplyvy už dokončených plánov a projektov vrátane tých, ktoré predchádzali dátumu transpozície smerníc EÚ alebo dátumu označenia územia za chránené³⁸. Ide teda o vplyvy, ktoré v území Natura 2000 pôsobili pred realizáciou hodnoteného projektu/plánu.

Princípy hodnotenia kumulatívnych vplyvov

Pri hodnotení kumulatívnych vplyvov projektov alebo plánov môžu nastať tieto situácie:

- Kombinácia vplyvov pôsobiacich spoločne v jednom priestore – činnosti majú plošný alebo bodový charakter, pôsobia spravidla v menšom priestore;
- Kombinácia vplyvov pôsobiacich spoločne ako líniové zdroje – vplyvy líniových stavieb, spravidla vedených súbežne na veľkých úsekoch;
- Kumulované vplyvy nadväzujúcich činností – pôsobiace v priestore, kde sa prejavujú častejšie vplyvy synergické, alebo pôsobia ako nadväzujúce účinky, kde sa vplyvy postupne prejavujú na väčšom území;
- Môžu nastať kombinácie týchto uvedených možností.

Do kumulatívnych vplyvov je preto potrebné zahrnúť tieto vstupy:

- vplyvy projektov a činností priamo i nepriamo súvisiacich s posudzovaným projektom (napr. vyvolané investície),
- projekty, ktoré boli posúdené³⁹ a/alebo povolené⁴⁰, ale neboli zatiaľ realizované,
- dokončené projekty, ktoré boli v minulosti zrealizované a ich negatívne účinky stále pretrvávajú (napríklad bariéry na vodných tokoch ovplyvňujúce migráciu rýb, komunikácie ovplyvňujúce migráciu cicavcov alebo znečistenie vody, pôdy, ovzdušia, napr. depozície dusíka negatívne ovplyvňujúce druhy a biotopy). V odôvodnených prípadoch je potrebné hodnotiť aj tie, ktoré predchádzali transpozícií smernice (rok 2004) alebo dátumu zaradenia územia do národného zoznamu ÚEV alebo CHVÚ a ich vplyvy majú stále účinky na predmety ochrany,
- likvidácia alebo poškodenie biotopov/druhov v dotknutom území sústavy Natura 2000 a evidované vplyvy od jeho zaradenia do národného zoznamu sústavy Natura 2000 až doteraz (ak sú známe alebo evidované),
- predpokladané vplyvy pripravovaných projektov, ktoré sú už v povolovacom procese⁴¹.

37 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

38 Rozsudok ES č. C-142/16, body 61 až 63

39 EIA, SEA.

40 Povolením sa rozumie napr.: rozhodnutie o umiestnení stavby, rozhodnutie o využití územia alebo iné rozhodnutie v územnom konaní, stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, vodoprávne rozhodnutie, integrované povolenie a pod.

41 Projekty a plány napr. v procese povoľovania v územnom, stavebnom alebo vodoprávnom konaní

Zdroje údajov, ktoré poskytnú informácie o iných existujúcich/pripravovaných projektoch, resp. plánoch sú uvedené v [kap. 5](#). Medzi ďalšie zdroje informácií patria najmä:

- informačný systém EIA/SEA,
- povoľujúce orgány,
- dokumentácie pre územné rozhodnutia a stavebné povolenia a ich zmeny,
- územné rozhodnutia, stavebné povolenia, ich zmeny,
- strategické dokumenty,
- územnoplánovacie dokumentácie,
- analýzy diaľkového prieskumu Zeme (napr. letecké a satelitné snímky).

V súvislosti s využívaním databázy navrhovaných činností/projektov a strategických dokumentov/plánov a projektov na portáli EIA/SEA⁴² pre riešenie problematiky kumulatívnych vplyvov je potrebné, prípad od prípadu, zvažovať aj vplyvy súvisiace s projektmi, pri ktorých bol vplyv vyhodnotený ako „nevýznamný“. Ide o špecifický problém, spojený s problémom postupného kumulatívneho úbytku/ovplyvnenia biotopov a biotopov druhov, ktoré tvoria predmety ochrany území sústavy Natura 2000. Potrebné je uvedomiť si, že do procesu primeraného hodnotenia vstupujú len tie projekty, pri ktorých nebol vylúčený významný vplyv. V skutočnosti však ku kumulácii vplyvov, najmä v prípade plošne rozsiahlych území Natura 2000, dochádza postupne. Postupne sa tak hromadia projekty, ktorých vplyvy sú samostatne označené ako „nevýznamné“. Je preto nevyhnutné kumulatívne vplyvy riešiť komplexne, pri zohľadnení aktuálneho stavu predmetu ochrany územia sústavy Natura 2000⁴³.

Absencia centrálnej evidencie záberov biotopov v územiach sústavy Natura 2000 nemôže byť dôvodom pre nevyhodnotenie kvantitatívnych kumulatívnych vplyvov.

Kumulácia vplyvov môže nastať nielen v rovine projekt – projekt, ale aj v rovine projekt – plán (najmä územný plán) a naopak.

Hodnotenie kumulatívnych vplyvov sa neobmedzuje na posúdenie podobných typov projektov/plánov, ktoré sa týkajú rovnakého sektora činností (napr. séria projektov bytových domov). Kumulácia vplyvov môže nastať aj medzi zdanlivo nesúvisiacimi projektmi/plánmi, keď samotný projekt nemá takmer žiadny vplyv, ale v kombinácii s ďalším projektom môže mať významné vplyvy (napr. rozhládňa v kombinácii s lanovkou môže významne zvýšiť vyrušovanie predmetov ochrany).

Základnou požiadavkou vykonávania hodnotenia kumulatívnych vplyvov je identifikovať, opísať situáciu v území, charakteristiky územia v kontexte posudzovaného projektu vrátane akéhokoľvek ďalšieho rozvoja v okolí (plán/projekt), s ktorým môže posudzovaný projekt interagovať, aby došlo ku kumulatívnejmu vplyvu.

Pri samotnom postupe hodnotenia je v prvom rade potrebné rozhodnúť, či je vôbec predpoklad vzniku kumulatívnych vplyvov, ktoré by bolo potrebné vziať do úvahy pri hodnoteniach. Preto je potrebné zamerať pozornosť na identifikáciu projektov/plánov, ktoré sa môžu podieľať na kumulatívnych vplyvoch. Do úvahy je potrebné zobrať všetky známe skutočnosti a dostupné informácie. Pozornosť sa odporúča sústrediť na analýzu:

- **priestorových súvislostí projektu** – geografický rozsah, v ktorom je potrebné brať do úvahy kumulatívne vplyvy, závisí od presných okolností a rozsahu posudzovaného projektu, od podmienok lokality, od biotopov a druhov, ktorých prítomnosť je v danom území významná a od potenciálu ovplyvnenia vzdialených oblastí posudzovaným projektom. Zahŕňať by však mal dostatočne veľkú plochu na zachytenie akýchkoľvek kumulatívnych vplyvov, ktoré môžu vznik-

⁴² <https://www.enviroportal.sk/sk/eia>

⁴³ § MŽP CZ – list 15.7.2021, MŽP/2021/630 – „Problematica kumulativních vlivů při posuzování významnosti vlivů záměru a koncepcí na předmět ochrany a celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí podle §45i zákona č. 114/1992 Sb.“

núť⁴⁴. Priestorové súvislosti, dosah vplyvov na zložky prostredia je potrebné definovať vždy individuálne pre posudzovaný projekt a jednotlivé projekty/plány, témy, s ohľadom na miestne podmienky (resp. podmienky príslušného územia sústavy Natura 2000). Kumulatívne vplyvy by sa mohli tiež vyskytnúť, ak dotknuté oblasti vzájomne súvisia. Napr. navrhovaný projekt môže spôsobiť zníženie hladiny vody v území sústavy Natura 2000. Hoci toto zníženie zdrojov samo osebe nemusí byť významné, ak sa existujúce rezíduá hnojív a pesticídov dostanú do lokality z neďalekej oblasti intenzívneho poľnohospodárstva, nižšia hladina vody môže znamenať vyššie koncentrácie znečisťujúcich látok v území, a to do tej miery, že kombinovaný vplyv sa stane významným, t. j. koncentrácie znečisťujúcich látok prekračujú úrovně, ktoré sú zlučiteľné s ekologickými požiadavkami biotopu alebo druhu chránených v území.

- **časových súvislostí/prekryvov** – na to, aby vznikol kumulatívny vplyv medzi predmetom hodnotenia a projektmi/plánmi musí dôjsť k ich časovému prieniku. Interakcie pritom môžu nastať vo fázach výstavby, prevádzky alebo aj likvidácie, vyradovania, sanácie. Na každú etapu/obdobie realizácie sa viažu špecifické druhy vplyvov, ktoré zároveň určujú dĺžku pôsobenia týchto vplyvov, t. j. krátkodobé, viazané na obdobie výstavby, dlhodobé s trvalými vplyvmi. Kumulatívne pôsobenie tak môže byť krátkodobé alebo trvalé. Stanovenie tejto doby pôsobenia môže byť v určitých prípadoch užitočné a môže prispieť k objasneniu časových súvislostí, doby pôsobenia vplyvov a môže tiež pomôcť v rozhodovaní o posudzovanom projekte. Z hľadiska časovej kumulácie je preto potrebné rozlišovať medzi dočasnou alebo trvalou kumuláciou. Z tohto aspektu je relevantné poukázať na vplyvy, ktoré sú aktívne/ pôsobia v určitých fázach vývoja projektu súčasne. K časovým súvislostiam dochádza vtedy, ak je interval medzi vplyvmi kratší, ako čas potrebný na obnovu/regeneráciu napr. biotopu.
- **tematických súvislostí, resp. tematických prekryvov rôznych typov projektov** – všetkých projektov, ktoré by mohli mať v kombinácii s posudzovaným projektom významný vplyv. Kumulácie sú pritom významné vtedy, keď dôjde k stretu posudzovaného projektu s projektom buď podobného tematického zamerania alebo s vplyvom na identické zložky prostredia/druhy, biotopy územia sústavy Natura 2000. Ak sa identifikuje vplyv na identickú zložku, druh, biotop, územie Natura 2000, v princípe je potrebné tento vplyv považovať za kumulatívny. Napríklad navrhovaná cesta povedie v určitej vzdialenosti od územia sústavy Natura 2000 a vyrušovanie, ktoré doprava spôsobí (napr. hluk), významne neovplyvní druhy, ktoré sú predmetom ochrany. Ak však existujú iné projekty alebo plány (napr. iná plánovaná cesta v území Natura 2000), potom celkové hladiny hluku z oboch týchto projektov v kumulácii môžu spôsobiť významnú úroveň vyrušovania týchto druhov.

Do hodnotenia kumulatívnych vplyvov je potrebné zahrnúť všetky projekty/plány, ktoré, v zmysle vyššie uvedených zistení, vykazujú známky vzájomných súvislostí a interakcií. V prípade projektov, ktoré sa vzájomne priestorovo, časovo a ani tematicky neprekrývajú s posudzovaným projektom, do hodnotenia kumulatívnych vplyvov nevstupujú a zo samotného hodnotenia sa vyradia. Rozhodnutia o tom, či sa projekt/plán zahrnie do hodnotenia kumulatívnych vplyvov, resp. vyradí sa z neho sa odporúča prijímať podľa jednotlivých projektov a problémov/tém. V prípade, že dostupnosť, presnosť údajov, eventuálne kvalita dokumentácie EIA/SEA a na ňu viazané vypracované primerané hodnotenia je nízka, avšak projekt/plán svojím charakterom vytvára predpoklady pre kumulatívne vplyvy s významnými vplyvmi, odporúča sa k hodnoteniu pristupovať so zvláštnou pozornosťou a snažiť sa minimálne aspoň o kvalitatívne hodnotenie s definovaním neurčitostí/nedostatkov hodnotenia. V týchto prípadoch sa odporúča uplatniť princíp predbežnej opatrnosti a hodnotenie vykonať pre najhorší možný stav, ktorý môže nastať.

Odôvodnenie a v prípade potreby určenie neistôt je potrebné pri kumulatívnych vplyvoch (aj v prípade ich vylúčenia) podrobne popísať, aby bolo jasné, ako autorizovaná osoba dospela k záverom

44 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_aquaculture_and_natura_2000_sk.pdf

hodnotenia. V súvislosti s identifikáciou plánov/projektov sa odporúča zostaviť zoznam, resp. tabuľku, v ktorej budú zosumarizované všetky relevantné uvedené vstupy.

Výsledky je potrebné zhrnúť v samostatnej tabuľke (Tabuľka 8).

Tabuľka 8: Tabuľka vstupov, identifikácie a hodnotenia kumulatívnych vplyvov.

Predmet ochrany (druh/biotop)	Významnosť vplyvov *					Výsledné hodnotenie významnosti vplyvov	Odôvodnenie a v prípade potreby určenie neistôt
	Posudzovaný projekt	Projekt/vstup 1	Projekt/vstup 2	Projekt/vstup 3	Projekt/vstup n		
A							
B							
C							
...							

Vysvetlivky:

* Môže sa použiť číselná hodnota v zmysle stupnice významnosti vplyvov, príp. krátka popisná sumarizácia významnosti vplyvov identifikovaná v príslušnom projekte/pláne pre príslušný biotop/druh. Projekty s indierentným (nulovým) alebo pozitívnym vplyvom v tabuľke nemusia byť uvedené.

Do hodnotenia kumulatívnych vplyvov a následného stanovenia významnosti vplyvov budú zahrnuté všetky projekty/plány vo väzbe na príslušný biotop/druh územia sústavy Natura 2000, pri ktorých v zmysle sumarizovaných informácií (Tabuľka 8) dochádza k spolupôsobeniu vplyvov. V súvislosti s uvedenými projektami/plánmi sa vo vyhodnotení (tab. 5.1. a 5.2.) uvedie kumulatívna strata typu biotopu, populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom ÚEV alebo CHVÚ (pokiaľ sú tieto hodnoty pre kumulované projekty dostupné).

Na samotné hodnotenie kumulatívnych vplyvov sa môže použiť široká škála metód a nástrojov. Konzultácie, kontrolné zoznamy, mapy a GIS a podobne môžu byť vhodnými nástrojmi pri určovaní rozsahu, ktorými sa identifikujú potenciálne vplyvy, ktoré sa majú bližšie preskúmať v posúdení kumulatívnych vplyvov.

Bez ohľadu na to, aké metódy sa zvolia, mali by sa prispôbiť dostupným informáciám na analýzu a vždy, keď je to možné, poskytnúť kvantitatívny odhad kumulatívneho vplyvu. Zvolená metóda nemusí byť zložitá. Cieľom by malo byť prezentovať výsledky spôsobom, ktorý je ľahko zrozumiteľný, odborne správny a aby umožnil identifikovať a kvantifikovať kumulatívny vplyv.

Z hľadiska procesných krokov viazaných na hodnotenie kumulatívnych vplyvov a postupu prác, hodnotenie sa vykonáva aplikáciou krokov uvedených v podkapitolách [kap. 6.6.2.](#), ktorým predchádza sumarizácia a identifikácia vplyvov iných existujúcich projektov a plánov, ktoré vstupujú, resp. môžu vstúpiť do kumulatívnych hodnotení. Postupnosť krokov a popis všetkých relevantných úkonov uvádza nasledovná tabuľka.

Tabuľka 9: Postup hodnotenia kumulatívnych vplyvov⁴⁵

Analýza a identifikácia vstupných údajov	- identifikácia geografickej hranice a časového rámca posúdenia kumulatívneho vplyvu, - identifikácia predmetov ochrany a ich ekologické podmienky, ktoré sa majú zohľadniť, - identifikácia iných existujúcich a pripravovaných plánov a projektov, ktoré majú alebo môžu mať v budúcnosti vplyv na predmety a ciele ochrany, - identifikácia environmentálnych faktorov v období hodnotenia projektu, ktoré majú vplyv aj na stav druhov/biotopov posudzovaných v rámci kumulatívneho vplyvu, - zhromaždenie dostupných informácií o vplyve iných plánov, projektov, činností a prírodných faktorov na ciele ochrany špecifické pre dané územie.
Posúdenie kumulatívnych vplyvov na predmety ochrany	- hodnotenie kumulatívneho vplyvu na ciele ochrany v danom území sústavy Natura 2000 – t. j. celkový vplyv, ak sa vplyvy posudzovaného projektu kombinujú s inými projektmi alebo plánmi (pozri kap. 6.6.2.1.). - s ohľadom na rozsah kumulatívnych vplyvov sa môže autorizovaná osoba vrátiť k hodnoteniu na ciele ochrany v tabuľke 6 kap. 6.6.2.2. a zahrnúť ich do hodnotenia už tam, alebo vykonať osobitné doplnenie hodnotenia kumulatívnych vplyvov, ale už len na relevantné parametre cieľov ochrany.
Posúdenie významnosti očakávaných kumulatívnych vplyvov	- posúdenie významnosti očakávaných kumulatívnych vplyvov na predmety ochrany s prihliadnutím na ich ciele ochrany (pozri kap. 6.6.2.2.). - s ohľadom na rozsah kumulatívnych vplyvov sa môže autorizovaná osoba vrátiť k hodnoteniu na ciele ochrany v tabuľke 6 kap. 6.6.2.2. a zahrnúť ich do hodnotenia už tam, alebo vykonať osobitné doplnenie hodnotenia významnosti kumulatívnych vplyvov, ale už len na relevantné parametre cieľov ochrany. - V prípade, že kumulatívny vplyv na predmety ochrany územia sústavy Natura 2000 prekročí prahovú hodnotu pre určitý atribút vymedzený v celi ochrany tohto prvku, vplyv je významný.
Návrh opatrení na zmiernenie kumulatívnych vplyvov	identifikácia dodatočných zmierňujúcich opatrení na minimalizáciu odhadovaného kumulatívneho vplyvu (v prípade potreby pozri kap. 6.8.).

6.7. Vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000

Pojem „integrita“ je podľa príručky EK vysvetlený v [kapitole 2.](#)

Informácie získané v predchádzajúcich kapitolách a vykonané hodnotenia vplyvov aplikovaním postupov na kvantifikáciu vplyvov a hodnotenie významnosti (pozri [kap. 6.3.](#) až [6.6.](#)) predstavujú vstupy do posúdenia rozsahu vplyvu projektu na integritu územia sústavy Natura 2000.

Opis integrity územia a posúdenie vplyvu by sa mali zakladať na parametroch, ktoré:

- určujú ciele ochrany,
- sú špecifické pre predmety ochrany územia a ich ekologické požiadavky⁴⁶.

„Integrita“ územia sa týka ekologickej integrity a hlavných ekologických procesov a faktorov, ktoré podporujú dlhodobý výskyt druhov a biotopov v lokalite sústavy Natura 2000. Na jej zachovanie sa vzťahujú ciele ochrany územia (napr. zlepšenie kvality biotopu alebo rozšírenie výskytu druhu v území za splnenia stanovených parametrov). Zhoršenie týchto parametrov môže ohroziť

⁴⁵ Upravené podľa https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

⁴⁶ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

dosiahnutie týchto cieľov a mať nepriaznivý vplyv, a to aj v prípade, že druhy alebo biotopy nie sú priamo ovplyvnené.

Zo súvislosti a z účelu smernice jednoznačne vyplýva, že „integrita územia“ sa týka cieľov ochrany lokality. Je napríklad možné, že projekt bude mať na lokalitu nepriaznivý vplyv iba z vizuálneho hľadiska alebo iba v prípade typov biotopov a druhov iných, ako sú uvedené v prílohe I alebo prílohe II smernice o biotopoch, pre ktoré bola lokalita označená za chránenú. V takýchto prípadoch nepredstavujú tieto vplyvy nepriaznivý vplyv na integritu územia v zmysle článku 6 ods. 3.

Výraz „integrita územia“ poukazuje na to, že ide o zameranie sa na konkrétne územie. Preto nie je povolené zničenie územia alebo jeho časti na základe argumentácie, že stav ochrany typov biotopov a druhov, ktoré sa v nej vyskytujú, zostane v rámci celého územia SR priaznivý.

Pri posudzovaní vplyvov na integritu územia je potrebné zamerať sa na parametre, ktoré vychádzajú a používajú sa na vymedzenie cieľov ochrany. S cieľom pomôcť určiť, či je integrita územia Natura 2000 ovplyvnená sa hodnotí potenciál projektu⁴⁷:

- brániť alebo spôsobiť oneskorenia pri dosahovaní cieľov ochrany územia,
- zmenšiť plochu alebo znížiť kvalitu biotopov alebo biotopov druhov vyskytujúcich sa v území, ktoré tvoria predmet ochrany územia sústavy Natura 2000,
- znížiť populáciu druhov, ktoré sú predmetom ochrany,
- viesť k vyrušovaniu, ktoré by mohlo ovplyvniť veľkosť alebo hustotu populácie alebo rovnováhu medzi druhmi,
- spôsobiť vytlačanie predmetov ochrany, a tým zmenšiť oblasť rozšírenia týchto druhov v území,
- viesť k fragmentácii biotopov alebo biotopov druhov, ktoré sú predmetom ochrany územia sústavy Natura 2000,
- viesť k strate alebo obmedzeniu kľúčových prvkov, prírodných procesov alebo zdrojov, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie alebo obnovu relevantných biotopov a druhov v území (napr. pokrytie stromami, každoročné záplavy, korist', zdroje potravy),
- narušiť faktory, ktoré pomáhajú zachovať priaznivý stav predmetov ochrany územia sústavy Natura 2000 alebo ktoré sú potrebné na obnovu priaznivého stavu v území v nadväznosti na dosiahnutie cieľov ochrany,
- narušiť rovnováhu, rozšírenie a hustotu druhov, ktoré sú ukazovateľmi priaznivého stavu predmetov ochrany územia sústavy Natura 2000.

Ak sa zistí trvalá strata časti biotopu alebo populácie druhov, ktoré sú predmetom ochrany územia Natura 2000, alebo dlhodobé poškodenie ekologickej štruktúry, funkcie a procesov tohto územia, je možné dospieť k záveru, že projekt bude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia⁴⁸.

Záverečné vyhodnotenie vplyvov projektu na integritu územia sústavy Natura 2000 prebieha vždy individuálne v závislosti od konkrétneho projektu, dotknutého územia a jeho predmetov ochrany.

Vyhodnotenie vplyvu navrhovaného plánu na integritu územia sústavy Natura 2000 je vlastne konštatovaním, odvodeným z predchádzajúceho hodnotenia významnosti vplyvov.

Ak je vzhľadom na ciele ochrany územia významne negatívne ovplyvnený čo len jeden predmet ochrany ÚEV alebo CHVÚ, projekt bude mať automaticky nepriaznivý vplyv na integritu územia.

Ak s ohľadom na ciele ochrany nebude významne negatívne ovplyvnený žiadny predmet ochrany ÚEV alebo CHVÚ, projekt nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia.

47 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

48 https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/methodological-guidance_2021-10/SK.pdf

6.8. Návrh zmierňujúcich opatrení

Ak sú v primeranom hodnotení identifikované mierne negatívne vplyvy, ktoré je možné minimalizovať alebo odstrániť zmierňujúcimi opatreniami, je potrebné takéto opatrenia navrhnúť. Zmierňujúce opatrenia by mali byť navrhnuté účelne a adresne pre biotopy a druhy s identifikovanými **mierne negatívnymi vplyvmi**. Pri navrhovaní zmierňujúcich opatrení odporúčame vziať do úvahy vlastnícke, resp. užívateľské práva k pozemkom, na ktorých sa opatrenia navrhujú a overiť ich realizovateľnosť. Navrhnuté zmierňujúce opatrenia je potrebné odôvodniť. Pri návrhu zmierňujúcich opatrení je potrebné myslieť aj na monitoring ich účinnosti a vopred navrhnúť ďalší postup, ak ich efektívnosť nebude dostatočná, resp. očakávaná.

Každé zmierňujúce opatrenie je potrebné podrobne opísať, pričom sa uvedie, ako sa ním odstráni alebo znížia identifikované nepriaznivé vplyvy a ako, kedy a kto ho bude vykonávať. Dôležitá je taktiež ich technická uskutočniteľnosť a očakávaná miera účinnosti. Vhodnosť navrhovaných zmierňujúcich opatrení sa odporúča preukázať napr. s odkazom na ich úspešnú realizáciu pri iných projektoch.

Zmierňujúce opatrenia je potrebné konzultovať s navrhovateľom a s organizáciou ochrany prírody, a potom zapracovať do dokumentácie v procese EIA. Následne by ich mal príslušný orgán prevziať do záverečného stanoviska v konaní o posudzovaní vplyvov, ktoré je záväzným podkladom pre rozhodnutie o povolení projektu.

Potreba zmierňovať i mierne (nevýznamné) negatívne vplyvy projektu vyplýva zo záväzku SR predchádzať zhoršovaniu stavu biotopov a biotopov druhov na celom území. Ak existujú opatrenia, ktorými je možné zabrániť zhoršovaniu stavu alebo znižovaniu rozlohy biotopov a biotopov druhov, je potrebné ich navrhnúť a realizovať.

V tejto kapitole nie je potrebné uvádzať všeobecné opatrenia na zmiernenie celkových negatívnych vplyvov, ani upozorňovať na potrebu dodržiavania legislatívnych predpisov.

6.9. Záver

Záver by mal byť stručným a jednoznačným zhrnutím predchádzajúcich kapitol, v ňom je potrebné predovšetkým konštatovať či: **„projekt samostatne a/alebo v kombinácii s iným projektom má/nemá nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000 (CHVÚ, ÚEV) z hľadiska cieľov jeho ochrany.“**

Závery primeraného hodnotenia musia byť odborne zdôvodnené v predchádzajúcich kapitolách primeraného hodnotenia. Dôraz je pri tom potrebné klásť na preukázanie neexistencie nepriaznivých vplyvov, a nie ich existencie, čo je podstatou princípu predbežnej opatrnosti⁴⁹. Primerané hodnotenie musí byť preto dostatočne podrobné a odôvodnené, aby preukazovalo neexistenciu nepriaznivých vplyvov vzhľadom na najlepšie vedecké poznatky v danej oblasti⁵⁰.

Poznámka:

Závery primeraného hodnotenia sa majú vhodne premietnuť do dokumentácie EIA, pre ktorú bolo primerané hodnotenie spracované (zámer, správa o hodnotení, oznámenie o zmene). Celkový výsledok primeraného hodnotenia nesmie byť nesprávne interpretovaný alebo nejednoznačne prezentovaný. Na správnosť zapracovania záverov primeraného hodnotenia je potrebné zo strany autorizovanej

⁴⁹ Rozsudok ES č. C-157/96, bod 63

⁵⁰ Rozsudok ES č. C-127/02, bod 61

osoby a orgánov ochrany prírody dohliadnuť najmä v prípadoch, ak dokumentáciu EIA a primerané hodnotenie spracovávajú rôzne subjekty.

6.10. Použité zdroje údajov

Je potrebné uviesť konkrétne použité podklady, literatúru a zdroje údajov, z ktorých sa pri posúdení vychádzalo. Je možné rozčleniť ich na literárne údaje, dokumentáciu, prieskumy, verejné databázy a podobne.

6.11. Prílohy

Ak primerané hodnotenie vyplynulo z odborného stanoviska podľa § 28 ods. 7 zákona o ochrane prírody, **musí byť toto** odborné stanovisko orgánu ochrany prírody o pravdepodobnosti významných vplyvov na územia sústavy Natura 2000 jeho prílohou.

Nevyhnutnou prílohou primeraného hodnotenia je prehľadná mapa so zobrazením projektu vo vzťahu k územiám sústavy Natura 2000.

Ďalej sa odporúča priložiť:

- mapu výskytu biotopov a druhov (hniezdiská, potravné biotopy, refúgiá atď.), ktoré sú predmetom ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000,
- mapové zobrazenie dôležitých migračných koridorov dotknutých druhov cicavcov, obojživelníkov, vtákov alebo ďalších druhov využívajúcich špecifické migračné trasy,
- správy z terénnych prieskumov,
- fotodokumentáciu.

7. ŠTRUKTÚRA, OBSAH A POSTUP PRIMERANÉHO HODNOTENIA PLÁNU

Plány vytvárajú rámce na realizáciu navrhovaných projektov. Sú to dokumenty strategického charakteru pripravované pre oblasti poľnohospodárstva, lesníctva, rybárstva, priemyslu, energetiky, dopravy, odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, cestovného ruchu, územného plánovania, regionálneho rozvoja a životného prostredia, ktoré sú schvaľované na úrovni vlády, rezortov, samosprávnych krajov a obcí.

Podobne ako pojem projekt aj pojem plán je v kontexte hodnotenia významnosti vplyvov potrebné vnímať širšie, nemožno sa obmedzovať len na tie, ktoré automaticky podliehajú posudzovaniu podľa zákona EIA/SEA. Predmetom primeraného hodnotenia môže byť aj taký plán, ktorý nepodlieha posudzovaniu podľa zákona EIA/SEA, ale existuje pravdepodobnosť, že významne ovplyvní územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany.

Primerané hodnotenie plánu sa spracováva v rámci procesu SEA ako súčasť správy o hodnotení strategického dokumentu.

Vo všeobecnosti platí, že pre hodnotenie plánov platia primerane všetky požiadavky, ktoré už boli uvedené na hodnotenie projektov. Obsah primeraného hodnotenia vplyvov plánov je identický s obsahom primeraného hodnotenia projektov na územia sústavy Natura 2000. Definuje ho príloha č. 16 vyhlášky. V ďalšom texte zdôrazňujeme najmä špecifiká viazané na hodnotenie plánov v porovnaní s hodnotením projektov.

7.1. Úvod

V úvode je potrebné uviesť požiadavky na vypracovanie primeraného hodnotenia a jeho obstarávateľa/zadávateľa. Požiadavka na primerané hodnotenie plánu vyplýva väčšinou z rozsahu hodnotenia/zo stanoviska orgánu ochrany prírody, ktorý nevylúčil pravdepodobnosť významného negatívneho ovplyvnenia území sústavy Natura 2000.

Cieľom primeraného hodnotenia je zistiť, či plán, jeho aktivity a projekty skutočne môžu mať nepriaznivý vplyv na integritu území sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany, alebo takú možnosť vylúčiť.

7.2. Vyhodnotenie podkladov na primerané hodnotenie

V tejto kapitole je potrebné opísať kvalitu, podrobnosť a úplnosť podkladov pre hodnotenie. Kľúčové sú podklady, týkajúce sa územného priemetu plánu a jeho dôležitých častí. Ideálne je získanie GIS podkladov s lokalizáciou jednotlivých častí (aktivít) plánu. Podklady je vhodné rozdeliť na dokumentáciu k plánu a na podklady o dotknutých územiach sústavy Natura 2000. K jednotlivým územiám Natura 2000 je potrebné uviesť, či bola pre ne spracovaná a schválená dokumentácia ochrany prírody (programy starostlivosti). Pri primeranom hodnotení plánov je potrebné opísať neurčitosti alebo nejasnosti, ktoré môžu mať vplyv na podrobnosť/úplnosť primeraného hodnotenia. Ak bol pri hodnotení využitý princíp predbežnej opatrnosti, pretože niektoré informácie a podklady neboli dostatočne podrobné, resp. nebolo možné ich získať alebo vyhodnotiť, je potrebné to uviesť. Za zhromaždenie podkladov zodpovedá spracovateľ primeraného hodnotenia.

Medzi špecifické a zároveň kľúčové podklady, patrí prehľad existujúcich a pripravovaných strategických dokumentov, ktoré v kombinácii s posudzovaným plánom môžu vyvolať kumulatívne vplyvy. V tejto súvislosti je nutné nahliadnuť do dokumentácie z procesu SEA iných existujúcich plánov a projektov, ktoré majú vplyv na tú istú oblasť (strategické environmentálne hodnotenie a primerané hodnotenie).

7.3. Postup vypracovania primeraného hodnotenia plánu

Uvedie sa stručný popis spracovania primeraného hodnotenia, postupnosť jednotlivých krokov, vykonaných analýz a syntéz, konzultácií a opíše sa metódy prípadných terénnych/biologických prieskumov (zberu údajov, mapovania a pod.). V prípade primeraného hodnotenia plánov sa na použité metódy môžu viazať určité neistoty a neurčitosti, najmä pri plánoch veľkých mierok z dôvodu neexistencie podrobných údajov o projektoch zahrnutých do plánov. Tieto sa odporúča identifikovať a popísať/odôvodniť.

Pri návrhu a samotnej realizácii biologických prieskumov je potrebné zvažovať charakter plánu (pozri [kap. 7.6.](#)) a jeho rozsah, resp. dosah na ciele ochrany území Natura 2000. Pravdepodobne iný prístup bude potrebné zvoliť pri vypracovaní primeraného hodnotenia a na ne viazaného biologického prieskumu plánu s dosahom na územie celého kraja a iný pri návrhoch využitia územia s dosahom na miestnej úrovni.

Ak bol biologický prieskum vykonaný, je potrebné uviesť mená a odborné zameranie odborníkov, ktorí ho realizovali, ako aj dátumy trvania terénnych prieskumov a ich lokalizáciu a druhy/skupiny, na ktoré boli zamerané. Ak realizovaný nebol (napr. pri národných stratégiách alebo koncepciách bez jasného územného priemetu), je potrebné to náležite odôvodniť a uviesť mená a odborné zameranie spolupracovníkov (konzultantov) podieľajúcich sa na identifikácii a hodnotení významnosti vplyvov.

7.4. Informácie o pláne

Uvedie sa najmä opis, stručné zhrnutie obsahu a hlavných cieľov plánu, predovšetkým jeho základné údaje, lokalizácia a opatrenia. Podrobnejšie projekty (aktivity) plánu sa uvádzajú až neskôr v [kap. 7.6.](#), kde sú podrobnejšie identifikované aktivity a projekty a ich možné vplyvy na územia sústavy Natura 2000.

Informácie o pláne odporúčame uvádzať stručne, prehľadne a výstižne s ohľadom na cieľ primeraného hodnotenia. Podrobné informácie o pláne sú súčasťou dokumentácie vypracovanej v procese SEA, nie je dôvod uvádzať ich v primeranom hodnotení duplicitne v rovnakom rozsahu.

7.5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000

V prípade plánov sa identifikujú územia sústavy Natura 2000 v celom území, ktorým sa plán zaoberá, resp. na ktoré majú dosah jeho vplyvy. Ak z charakteru alebo obsahu plánu vyplýva, že jeho možné vplyvy nezasahujú všetky územia Natura 2000 v plánom dotknutom území, je možné niektoré územia Natura 2000 vylúčiť. Vždy je to však potrebné presvedčivo odôvodniť.

Dotknuté územia sústavy Natura 2000 je potrebné identifikovať so zohľadnením cieľov ochrany a pravdepodobnosť ich ovplyvnenia plánom odôvodniť. Popis dotknutých území

sústavy Natura 2000 sa odporúča uvádzať len ak je to pre ďalšie posudzovanie podstatné (najmä s ohľadom na veľkosť územia, ktorým sa posudzovaný plán zaoberá). Vhodné je uviesť tabuľkový prehľad území sústavy Natura 2000 s uvedením ich predmetov, prípadne aj cieľov ochrany.

7.6. Hodnotenie vplyvov plánu na dotknuté územia sústavy Natura 2000

Cieľom hodnotenia vplyvov je predovšetkým možná reakcia predmetov ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 na plán, resp. aktivity a projekty v ňom definované.

Hodnotenie vplyvov na územie Natura 2000 ako celok pozostáva z:

- identifikácie dotknutých predmetov ochrany,
- vyhodnotenia vplyvov na predmety, prípadne ciele ochrany (v závislosti od úrovne podrobnosti plánu),
- vyhodnotenia kumulatívnych vplyvov.

Podrobnosť možného vyhodnotenia vplyvov plánov na územia sústavy Natura 2000 úzko súvisí s úrovňou podrobnosti spracovania samotných plánov. Plány je z tohto pohľadu, možné rozdeliť do troch skupín:

- plány všeobecného charakteru (málo konkrétne, bez územného priemetu, napr. všeobecné koncepcie či politiky, napr. Koncepcia ochrany ovzdušia),
- sektorové/rezortné plány alebo programy (plánované projekty je možné v plánoch identifikovať, majú územný priemet, napr. rezortné koncepcie: Stratégia rozvoja dopravy, Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu),
- územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN VÚC, ÚPN O, Zmeny a doplnky ÚPD).

Hodnotenie vplyvov všeobecných plánov

V prípade plánov takéhoto charakteru sa vo väčšine prípadov ešte nerozhodlo o umiestnení činností, prvkov, návrhov, opatrení, cieľov a pod. Spájajú sa s neistotami spojenými s dostupnosťou podrobných informácií alebo nedostatočným vymedzením všetkých prvkov a činností plánu. Potenciálne vplyvy sa tak môžu identifikovať len na všeobecnej úrovni a pravdepodobne nebude možné identifikovať všetky možné vplyvy na jednotlivé územia sústavy Natura 2000. Vplyvy špecifické pre dané územie sústavy Natura 2000 bude potom potrebné analyzovať až na úrovni projektu.

Pri tomto type plánu je možné, že vplyvy bude možné vyhodnotiť len pre niektoré jeho časti. V takomto prípade sa pre ostatné časti plánu (projekty, aktivity) uvedie vplyv ako „nevyhodnotiteľný“ a odkáže na nevyhnutnosť hodnotiť tieto projekty/aktivity na nižšej (spravidla projektovej) úrovni. Tento spôsob hodnotenia by však nemal byť dôvodom na absenciu hodnotenia významnosti plánu ako celku.

Ak príliš všeobecný charakter plánu neumožňuje ani identifikáciu dotknutých území sústavy Natura 2000, primerané hodnotenie **nie je možné vypracovať (nie je to zmysluplné) a je potrebné navrhované aktivity upresniť spracovateľom plánu.**

Potrebné je rozlišovať medzi neidentifikovateľnými vplyvmi vyplývajúcimi so všeobecného zadania plánu a neúplnosťou, nedostatočnou kvalitou podkladov poskytnutých obstarávateľom. V takýchto prípadoch, pokiaľ obstarávateľ podklady nedoplní, je potrebné uplatňovať princíp predbežnej opatrnosti.

Vo väzbe na všeobecné plány je zároveň potrebné uviesť, že dokumenty (politiky), ktoré sú svojou povahou istým politickým prehlásením (bez schválenia orgánmi štátu), resp. deklarujú istú všeobecnú politickú vôľu, nemajú byť považované za plány.

Hodnotenie územnoplánovacej dokumentácie

Tento typ dokumentácie obsahuje dostatočné informácie, ktoré umožňujú určiť potenciálne nepriaznivé vplyvy na územia sústavy Natura 2000 s relatívne dobrou úrovňou istoty. Územný plán sa zaoberá všetkými fyzickými aspektmi, ktoré majú územný priemet. Nie vždy stanovuje presné umiestnenie konkrétnych prvkov, ale aj tak poskytuje ucelenú predstavu o plánovanom rozvoji územia. V rámci povoloňacieho procesu projektov, práve územný plán⁵¹ a súlad s ním, zohráva kľúčovú úlohu v povoľovaní projektu.

Pri hodnotení vplyvu je potrebné vychádzať z dostupných údajov, napr. z funkčného využitia územia, čo je pomerne všeobecná informácia. Vzhľadom k tomu je potrebné zohľadniť regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a odvodiť si od nich všetky súvislosti, ktoré môžu mať vplyv na sústavu území Natura 2000. Práve regulatívy môžu byť zároveň vhodným opatrením na zmiernenie vplyvov územného plánu, keď podmienka vyúžívania územia v súlade so záujmami ochrany území sústavy Natura 2000.

Špecifikom územnoplánovacej dokumentácie, ktoré je potrebné pri primeranom hodnotení zohľadniť, je povinnosť súladu nižšie postavenej územnoplánovacej dokumentácie s hierarchicky vyššie postavenou dokumentáciou. Pre územnoplánovaciu dokumentáciu to v praxi znamená povinnosť rešpektovať nadradenú územnoplánovaciu dokumentáciu, vytvoriť územnú rezervu pre projekty zahrnuté v nej. Hierarchia územných plánov zároveň znamená, že úroveň podrobnosti sa môže líšiť medzi plánmi na rôznych úrovniach v hierarchii, čo ovplyvní podrobnosť a rozsah dostupných informácií.

Primerané hodnotenie územných plánov obcí a menších miest by sa malo podobáť viac na primerané hodnotenie projektov, nakoľko riešené územie je pomerne malé a pri vynaložení porovnateľného úsilia možno dosiahnuť relevantné a konkrétne výsledky bez potreby ďalších, podrobnejších hodnotení.

Upozorňujeme, že v primeranom hodnotení je potrebné zohľadniť aj tie vplyvy, ktoré boli identifikované v primeranom hodnotení nadradenej územnoplánovacej dokumentácie. V prípade, že sa významnosť už identifikovaného vplyvu toho istého projektu v rámci plánov líši, je nevyhnutné to dôkladne odôvodniť. Ak na vyššej úrovni ÚPD boli niektoré plány hodnotené bez vplyvu, nie je to automaticky dôvodom k ich vylúčeniu z hodnotenia na nižšej úrovni, keďže tu už sú podstatne presnejšie územné priemety a parametre jednotlivých plánov/projektov.

Hodnotenie priestorových/sektorových plánov alebo programov

Do tejto skupiny zaradujeme plány pripravované s cieľom rozvoja rôznych sektorov, či už v oblasti dopravy, energetiky, nakladania s odpadom, hospodárenia s vodami alebo obhospodarovania lesov. Sektorové plány sú spracovávané na rôznych úrovniach od celoštátnej po miestnu. Pri mnohých je, podobne ako pri územnoplánovacej dokumentácii, povinnosť súladu s hierarchicky vyššie postavenou dokumentáciou. Ak v dokumentácii vyššej úrovne niektoré vplyvy nie je možné spoľahlivo a s istotou vyhodnotiť, kľúčové je podchytiť a podrobne ich vyhodnotiť v plánoch nižšej úrovne alebo samotných projektoch.

Sektorové plány/programy/koncepcie predstavujú z hľadiska prístupu k hodnoteniu akýsi hybrid medzi všeobecnými plánmi a územnými plánmi, nakoľko obsahujú komplex aktivít, cieľov, opatrení, z ktorých časť môže obsahovať presnú lokalizáciu budúcich aktivít/projektov a časť nie. Tieto prípady je potrebné jasne od seba odlíšiť a prispôsobiť tomu aj hodnotenie.

⁵¹ V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že hoci územné plánovanie nepovoľuje vždy stavebné projekty a hoci tieto musia byť predmetom povolenia udeleného podľa osobitného predpisu/postupu, podstatne ovplyvňujú rozhodovanie vo veci. Územné plány musia preto prejsť primeraným hodnotením svojho vplyvu na príslušné územie sústavy Natura 2000.

Pri primeranom hodnotení tohto typu plánov je kľúčové:

- identifikovať a vyhodnotiť kumulatívne vplyvy jednotlivých častí plánu (projektov/aktivít),
- navrhnúť možné opatrenia, napr. vylúčením niektorých oblastí (no-go zóny, plochy bez výstavby kvôli zachovaniu konektivity krajiny pre migráciu živočíchov) alebo uplatňovaním určitých noriem, napr. minimálna hustota priechodov pre voľne žijúce živočíchy,
- navrhnúť alternatívy vrátane rôzneho umiestnenia projektov alebo rôznych metód na dosiahnutie očakávaných výsledkov (napr. využívanie rôznych druhov dopravy alebo technológií na výrobu energie).

Komplexným hodnotením kumulatívnych a synergických vplyvov plánu je možné predchádzať negatívnym vplyvom jednotlivých projektov na integritu území sústavy Natura 2000.

Na hodnotenie významnosti vplyvu plánov sa používa nasledovná stupnica uvedená v tabuľke 10.

Tabuľka 10: Stupnica významnosti vplyvov hodnotenia plánov

Hodnota	Významnosť vplyvu	Skrátený popis významnosti vplyvu
-2	významný negatívny vplyv	Nepriaznivý vplyv na integritu územia podľa čl. 6.3 smernice o biotopoch. Významný rušivý až likvidačný vplyv na biotop alebo populáciu druhu alebo ich podstatnú časť; významné narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Plán je možné schváliť len za splnenia podmienok stanovených v odsekoch 11 a 12 § 28 zákona o ochrane prírody.
-1	mierne negatívny vplyv	Obmedzený (mierny) nevýznamný negatívny vplyv. Mierne rušivý vplyv na biotop či populáciu druhu; mierne narušenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, okrajový zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu. Možno ho zmierniť alebo vylúčiť navrhnutými zmierňujúcimi opatreniami. Nevylučuje schválenie plánu.
0	nulový vplyv	Žiadny preukázateľný vplyv.
+1	mierne pozitívny vplyv	Mierne priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, mierne zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, mierne priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
+2	významný pozitívny vplyv	Významný priaznivý vplyv na biotop alebo populáciu druhu, významné zlepšenie ekologických podmienok biotopu alebo druhu, významný priaznivý zásah do biotopu alebo do prirodzeného vývoja druhu.
?	nevyhodnotiteľný vplyv	Vzhľadom na všeobecné zadanie (napr. bez územného priemetu) nie je možné vplyv hodnotiť. Hodnotiť sa musí na nižšej úrovni plánu alebo až samotného projektu.

Dôležité poznámky k hodnoteniu významnosti vplyvu plánu:

- Nevyhodnotiteľný vplyv možno konštatovať len pri hodnotení plánu abstraktného charakteru, ale nie v prípade, keď plán rieši konkrétne využitie územia a má jasne lokalizovateľné prvky – budúce projekty (ako napr. územnoplánovacia dokumentácia).
- Ak je plán (alebo jeho časti) spracovaný variantne, vykoná sa posudzovanie pre každý variant osobitne.
- Nevyhodnotiteľný vplyv je potrebné kvalitne odôvodniť a rozšíriť o slovný opis možných budúcich rizík a povinností investora viažucich sa najmä k potrebe podrobného hodnotenia už s konkretizáciou rozsahu a lokalizácie činnosti. Okrem týchto upozornení by malo primerané hodnotenie načrtnúť potrebné kroky konkretizácie plánu (napr. dopracovanie trasovania ciest, lokalizácie stavieb, dočasných a trvalých záberov a ďalších parametrov plánu), tak aby investor bol oboznámený z ďalším postupom hodnotenia naviazaným na dodanie podrobnejších podkladov/konkrétnych projektov. Zároveň považujeme za kľúčové upozorniť investora, že v ďalších

rokoch plánovania/projektovania bude potrebné zaistiť, aby sa lokalizácia a vplyvy plánu vyhli negatívnym vplyvom na územia sústavy Natura 2000.

- Ak je predmetom primeraného hodnotenia plán, neznamená to, že projekty a aktivity v ňom zahrnuté, sú oslobodené od primeraného hodnotenia na úrovni projektov. Na to je potrebné v hodnotení plánu výslovne upozorniť.
- Plány s identifikovateľnými územnými priemetmi, kde je možné určiť vplyvy na dotknuté územia sústavy Natura 2000, dotknuté predmety/ciele ochrany a narušenie ich integrity nesmú byť kategorizované ako „nevyhodnotiteľný vplyv“. Významnosť vplyvu musí byť argumentačne podložená rovnako ako pri hodnotení vplyvu projektu.

7.7. Vyhodnotenie vplyvov plánu na integritu územia sústavy Natura 2000

Pojem „integrita“ je vysvetlený v kapitole 6.7.

Vyhodnotenie vplyvu navrhovaného plánu na integritu území sústavy Natura 2000 je vlastne konštatovaním, odvodeným z predchádzajúceho hodnotenia významnosti vplyvov.

Ak je vzhľadom na ciele ochrany územia významne negatívne ovplyvnený čo len jeden predmet ochrany ÚEV alebo CHVÚ, plán bude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia.

Ak s ohľadom na ciele ochrany nebude významne negatívne ovplyvnený žiadny predmet ochrany ÚEV alebo CHVÚ, plán nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu územia.

7.8. Návrh zmierňujúcich opatrení

V závislosti od podrobnosti plánu je v zásade potrebné postupovať rovnako ako v prípade projektu (kapitola 6.8.).

Zmierňujúce opatrenia je potrebné navrhnuť vtedy, ak boli v primeranom hodnotení identifikované mierne negatívne vplyvy, ktoré je možné minimalizovať alebo odstrániť. Zmierňujúce opatrenia by mali byť navrhnuté účelne a adresne pre konkrétne biotopy a druhy s identifikovanými mierne významnými vplyvmi. Na zmiernenie vplyvov plánov je možné navrhnuť, napr. regulatívy pre realizáciu niektorých činností, časové obmedzenia realizácie prác, odporúčané metódy a postupy realizácie prác. Navrhnuté zmierňujúce opatrenia je potrebné konzultovať s navrhovateľom, organizáciou ochrany prírody a dôkladne odôvodniť. Pri návrhu zmierňujúcich opatrení je potrebné myslieť aj na monitoring ich účinnosti a vopred navrhnuť postup, ak ich efektivita nebude dostatočná, resp. očakávaná.

Je potrebné, aby sa navrhnuté zmierňujúce opatrenia následne premietli do dokumentácie v rámci procesu SEA.

7.9. Záver

Záver by mal byť stručným a jednoznačným zhrnutím predchádzajúcich kapitol, v ňom je potrebné predovšetkým konštatovať či: „*plán samostatne alebo v kombinácii s iným plánom /projektom má/nemá nepriaznivý vplyv na integritu územia sústavy Natura 2000 z hľadiska cieľov jeho ochrany.*“

Nevyhnutné je uviesť konkrétne územia sústavy Natura 2000, na ktoré plán môže mať významný negatívny vplyv, ako aj aktivity/projekty navrhované plánom, ktoré môžu mať významný negatívny vplyv. Ak je plán spracovaný variantne, je potrebné v závere vyhodnotiť všetky jeho varianty.

7.10. Použité zdroje údajov

Uviesť konkrétne použité podklady, literatúru a zdroje údajov, z ktorých sa pri primeranom hodnotení vychádzalo.

7.11. Prílohy

Nevyhnutnou prílohou primeraného hodnotenia je prehľadná mapa so zobrazením plánu, resp. jeho častí vo vzťahu k územiám sústavy Natura 2000.

Medzi ďalšie prílohy odporúčame zaradiť tie podklady a výstupy, ktoré prispejú k prehľadnosti a zrozumiteľnosti primeraného hodnotenia, jeho záverov či navrhovaných opatrení na zmierňovanie identifikovaných vplyvov (napr. mapové zobrazenie migračných koridorov, potravné biotopy, hniezdiská).

Odporúčame priložiť aj mapové zobrazenie dôležitých migračných koridorov cicavcov, obojživelníkov, vtákov alebo ďalších druhov využívajúcich špecifické migračné trasy.

8. POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

Príručky, metodiky, usmernenia

- European Commission (2000a), COM (2000) 1 final, 'Communication from the Commission on the precautionary principle'
- Európska Komisia, 2019: Usmerňovací dokument o akvakultúre a Nature 2000, Udržateľná akvakultúra v kontexte sústavy Natura 2000, https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_aquaculture_and_natura_2000_sk.pdf
- Lambrecht, H. Trautner, J., 2007: Fachinformationssystem und Fachkonventionen zur Bestimmung der Erheblichkeit im Rahmen der FFH-VP – Endbericht zum Teil Fachkonventionen, Schlussstand Juni 2007
- MŽP ČR, 2007: Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, Věstník MŽP ČR, Ročník XVII, Částka 11, listopad 2007
- MŽP ČR, 2011: Příručka k hodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000. Metodický materiál pro vypracování „naturového“ hodnocení, OZ Ametyst, červenec 2011 Starostlivosť o územia Natura 2000 (Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín, EK, apríl 2000)
- MŽP ČR, 2018: Postup hodnocení vlivů koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptáčích oblasti – aktualizace 2018, Metodický pokyn MŽP ČR uveřejněný ve Věstníku MŽP, listopad 2018, částka 8
- Oznámenie Komisie C(2018) 7621 final, Bruseli, 21.11.2018 Správa lokalít sústavy Natura 2000 – Ustanovenia článku 6 smernice 92/43/EHS o biotopoch, https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/SK_art_6_guide_jun_2019.pdf
- Oznámenie Komisie 2021/C 437/01: Posudzovanie plánov a projektov v súvislosti s lokalitami sústavy Natura 2000 – Metodické usmernenia týkajúce sa článku 6 ods. 3 a 4 smernice 92/43/EHS o biotopoch: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028\(02\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC1028(02)&from=SK)
- Programy záchrany/starostlivosti o chránené živočíchy (<https://www.sopsr.sk/web/?cl=30>)
- Programy starostlivosti o CHVÚ (<https://www.minzp.sk/natura2000/chanene-vtacie-uzemia/programy-starostlivosti-chvu.html>)
- Saxa a kol. (eds.), 2015: Príručka metód monitoringu biotopov a druhov európskeho významu. Banská Bystrica: ŠOP SR. 148 s.
- Schválené a platné programy starostlivosti/záchrany o chránené územia: <http://www.sopsr.sk/web/?cl=119>
- ŠOP SR, 2013: Mapovanie lesných biotopov, metodický pokyn
- ŠOP SR, 2014: Metodika mapovania nelesných biotopov
- ŠOP SR, 2015: Odporúčané manažmentové opatrenia pre druhy rastlín a nelesné biotopy európskeho významu
- ŠOP SR, 2015: Rámcové zásady starostlivosti o druhy živočíchov európskeho významu

Príslušná legislatíva

- Smernica Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva
- Rozsudok súdneho dvora EÚ: Sweetman v. An Bord Pleanála, Case C-258/11, CJEU judgment, 11 April 2013
- Vyhláška MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Publikácie a články

- Polák, P., Saxa, A., (eds.), 2005: Priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu. ŠOP SR, Banská Bystrica, 736 pp.
- Saxa, A., 2012: Dokedy sa bude na Slovensku posudzovať vplyv na územia NATURA 2000 bez metódy a kvalifikácie?, Enviromagazín 2012, č. 4, s. 14 – 15

PRÍLOHY

Príloha č. 1: Obsah primeraného hodnotenia vplyvov plánov, programov a projektov na územia sústavy Natura 2000⁵²

1. Úvod
2. Vyhodnotenie podkladov pre primerané hodnotenie (kvalita, dostupnosť, úplnosť a podrobnosť podkladov)
3. Postup vypracovania primeraného hodnotenia
4. Informácie o pláne, programe alebo projekte (rozsah, lokalizácia, technické a technologické riešenie, varianty, termín realizácie a prípadne aj ukončenia prevádzky)
5. Identifikácia dotknutých území sústavy Natura 2000 (uviesť a zdôvodniť výber)
6. Hodnotenie vplyvov na dotknuté územia sústavy Natura 2000
 - 6.1. Identifikácia dotknutých predmetov ochrany
 - 6.2. Vyhodnotenie vplyvov na predmety a ciele ochrany (predovšetkým významnosti identifikovaných vplyvov na dotknuté predmety ochrany ako významný negatívny vplyv, mierne negatívny vplyv, žiadny vplyv, významný pozitívny vplyv, mierne pozitívny vplyv, pre plány a programy aj nevyhodnotiteľný vplyv)
 - 6.3. Vyhodnotenie kumulatívnych vplyvov (kumulatívne účinky spolu s účinkami realizovaných a pripravovaných plánov, programov a projektov)
7. Vyhodnotenie vplyvov plánu, programu alebo projektu na integritu území sústavy Natura 2000
8. Návrh zmierňujúcich opatrení
9. Záver
10. Použité zdroje údajov
11. Prílohy (prehľadná mapa, zobrazenie dotknutých biotopov a druhov)

⁵² Príloha č. 16 vyhlášky MŽP SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

Príloha č. 2: Príklady tabuliek identifikácie dotknutých území sústavy Natura 2000 a možnosti ovplyvnenia druhov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV

Príklad identifikácie dotknutých území sústavy Natura 2000

Kód územia	Názov územia	Najbližšia vzdialenosť a smer od navrhovaného projektu	Zdôvodnenie či a prečo budú /nebudú územia Natura 2000 projektom dotknuté
SKCHVU000	XXXXX	Projekt sa nachádza v CHVÚ.	Dotknuté. Projekt zasahuje do biotopu niektorých druhov, ktoré sú jeho predmetom ochrany.
SKCHVU000	YYYYY	350 metrov severovýchodne je najbližšia hranica CHVÚ.	Dotknuté. Projekt ovplyvňuje domovské okrsky a potravné biotopy dravcov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ.
SKUEV0000	XXXXX	2,4 km severne (proti prúdu rieky) začína hranica ÚEV.	Dotknuté. Projekt môže ovplyvniť migráciu a stav vodných živočíchov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV.
SKUEV0000	YYYYY	770 metrov južne je hranica ÚEV.	Dotknuté. Projekt môže ovplyvniť migráciu veľkých šeliem a prepojenosť medzi ďalšími ÚEV. Projekt môže ovplyvniť zimovisko netopierov, ktoré sú predmetom ochrany ÚEV.
SKUEV0000	ZZZZZ	300 metrov východne je hranica ÚEV.	Nedotknuté. Predmetom ochrany ÚEV sú biotopy, rastliny a bezstavovce s lokálnym výskytom, pričom nebudú ovplyvnené ani ich potenciálne biotopy.

Ďalšie príklady sú už len pre predmety ochrany ÚEV

Príklad tabuľky zhrňujúcej možnosť ovplyvnenia druhov, ktoré sú predmetom ochrany SKUEV0000 XXXXXXXXXXXX

Názov druhu / názov a kód biotopu	Možnosť ovplyvnenia	Odôvodnenie ovplyvnenia alebo neovplyvnenia
vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)	ÁNO	záber biotopov druhu, vyrušovanie počas výstavby a prevádzky, ovplyvnenie migrácie
poniklec veľkokvetý (<i>Pulsatilla grandis</i>)	NIE	nedochádza k narušeniu populácie druhu, ani biotopu druhu v ÚEV ani v jeho blízkosti
netopier obyčajný (<i>Myotis myotis</i>)	NIE	nedochádza k narušeniu populácie alebo biotopu druhu, alebo migračným bariéram
pimprlík mokraďový (<i>Vertigo angustior</i>)	ÁNO	priama likvidácia jedincov počas výstavby
roháč veľký (<i>Lucanus cervus</i>)	NIE	druh nemá v dotknutom území vhodné biotopy, jeho prítomnosť je nepravdepodobná, dubové a iné vhodné porasty absentujú
6230 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	NIE	do biotopu v ÚEV sa nezasahuje, biotop sa v dotknutom území nenachádza
91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	ÁNO	priamy trvalý záber viazaný na výstavbu aj prevádzku, nepriamy vplyv v dôsledku odlesnenia okrajovej časti biotopu otvorením porastovej steny, ovplyvnenie štruktúry a typických druhov biotopu na okraji ÚEV
8210 Karbonátové skálne steny a svahy so štrbinovou vegetáciou	NIE	projekt nezasahuje do biotopu v ÚEV, ani do takej blízkosti, ktorá by biotop v ÚEV nepriamo ovplyvnila

Príloha č. 3: Príklad kvantifikácie vplyvov

Biotop: 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

Plocha biotopu ovplyvneného projektom (zohľadniť nielen trvalý, ale aj dočasný záber) (vysvetlenie pozri prílohu č. 4)	Likvidácia (trvalý záber) modrý variant: $3\,500\text{ m}^2 + 80\text{ m}^2 = 3\,580\text{ m}^2$ žltý variant: $3\,500\text{ m}^2$ Poškodenie až zničenie biotopu (dočasný záber) modrý variant: $2\,300\text{ m}^2 + 23\text{ m}^2 = 2\,323\text{ m}^2$ žltý variant: $2\,300\text{ m}^2$ Celkom: modrý variant: $3\,580\text{ m}^2 + 2\,323\text{ m}^2 = 5\,903\text{ m}^2$ žltý variant: $3\,500\text{ m}^2 + 2\,300\text{ m}^2 = 5\,800\text{ m}^2$
Celková plocha biotopu v SR	5 000 ha (spolu alpský a panónsky biogeografický región) = 50 000 000 m² <i>Výmera biotopu podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018.</i>
Percentuálny podiel ovplyvnenej plochy biotopu k celkovej ploche biotopu v SR	Percentuálny podiel ovplyvnenej plochy Likvidácia biotopu (trvalým záberom): modrý variant: 0,0072 % žltý variant: 0,0070 % Poškodenie až zničenie biotopu (dočasným záberom) modrý variant: 0,0046 % žltý variant: 0,0046 % Celkom: modrý variant: 0,0118 % žltý variant: 0,0116 %
Plocha biotopu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX	22 ha (220 000 m²) <i>Výmera biotopu podľa SDF (rok 2022)</i>
Percentuálny podiel ovplyvnenej plochy biotopu k ploche biotopu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX	modrý variant: $5\,903\text{ m}^2 / 220\,000\text{ m}^2 = 2,68\%$ žltý variant: $5\,800\text{ m}^2 / 220\,000\text{ m}^2 = 2,64\%$
Kumulatívna strata biotopu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX (v hektároch a percentách)* (vysvetlenie pozri prílohu č. 6)	modrý variant: 6 103 m², t. j. 0,6103 ha žltý variant: 6 000 m², t. j. 0,6 ha Percentuálna kumulatívna strata: modrý variant: $0,6103\text{ ha} / 22\text{ ha} = 2,77\%$ žltý variant: $0,6\text{ ha} / 22\text{ ha} = 2,72\%$

* započítajú sa všetky doterajšie straty biotopu v zmysle [kap. 6.6.3](#).

Druh: vlk dravý (*Canis lupus*)

Počet jedincov ovplyvnených projektom	2 až 5 jedincov nepriamo, okrajovo vyrušovaním
Celková veľkosť populácie druhu v SR	302 až 610 jedincov (alpský a panónsky bioregión spolu) <i>Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018</i>
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	0,66 až 0,82 %
Veľkosť populácie druhu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX Výmera biotopu druhu v ÚEV	2 až 6 jedincov <i>Podľa aktuálneho SDF pre príslušné ÚEV (rok 2022)</i> 7 350 ha <i>Výpočet autorizovanej osoby a konzultácia s odborníkom (započítané staršie lesné porasty a pozemky nad hornou hranicou lesa (okrem skál)).</i>
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu a biotopu druhu k populácii druhu a biotopu druhu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX	Populácia: Nepriamy vplyv vyrušovaním môže dočasne pôsobiť na celú svorku (100 %), ale bez straty jedincov (0 % jedincov). Platí pre obidva varianty. Biotop druhu: modrý variant: $5\,903\text{ m}^2 / 73\,500\,000\text{ m}^2 = 0,008\%$ žltý variant: $5\,800\text{ m}^2 / 73\,500\,000\text{ m}^2 = 0,008\%$
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX (v jedincoch/hektároch a percentách)*	Populácia: Započítaním inej činnosti malého rozsahu (200 m ²) ide o takmer identické údaje. Nepriamy vplyv vyrušovaním môže dočasne pôsobiť na celú svorku (100 %), ale bez straty jedincov (0 % jedincov). Platí pre obidva varianty. Biotop druhu: modrý variant: $6\,103\text{ m}^2 / 73\,500\,000\text{ m}^2 = 0,008\%$ žltý variant: $6\,000\text{ m}^2 / 73\,500\,000\text{ m}^2 = 0,008\%$

* započítajú sa všetky doterajšie straty populácie alebo jej biotopu v zmysle [kap. 6.6.3.](#)

Druh: pimprlík mokradňový (*Vertigo angustior*)

Počet jedincov ovplyvnených projektom	100 až 500 jedincov (modrý variant) 0 jedincov (žltý variant)
Celková veľkosť populácie druhu v SR	116 292 až 481 551 jedincov <i>Veľkosť populácie podľa reportingu v zmysle čl. 17 smernice o biotopoch za roky 2013 – 2018</i>
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu k celkovej populácii druhu v SR	0,0860 až 0,1038 %
Veľkosť populácie druhu/výmera biotopu druhu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX Výmera biotopu druhu v ÚEV	Populácia: 15 000 až 50 000 jedincov (podľa SDF). Biotop druhu: 2 540 m ² (podľa konzultácie s odborníkom započítaním výmery rašelinísk a slatín v ÚEV)
Percentuálny podiel ovplyvnenej populácie druhu a biotopu druhu k populácii druhu a biotopu druhu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX	Populácia: 0,667 až 1 % (modrý variant) 0 % (žltý variant) Biotop: modrý variant: 20 m ² / 2 540 m ² = 0,787 % žltý variant: 0 m ² / 2 540 m ² = 0 %
Kumulatívna strata populácie druhu alebo jeho biotopu v dotknutom SKUEV0000 XXXXXXXXXX (v jedincoch/m ² a percentách)*	Populácia: Iný projekt identifikoval vplyvy na približne 100 až 300 jedincov druhu, čo spolu s modrým variantom predstavuje 200 až 800 ovplyvnených jedincov. 1,333 až 1,6 % (modrý variant) 0,667 až 0,6 % (žltý variant) Biotop druhu: Započítaním inej činnosti s ovplyvnením vodného režimu rašeliniska (15 m ²) je kvantifikácia vplyvu nasledovná: modrý variant: 20 + 15 = 35 m ² / 2 540 m ² = 1,378 % žltý variant: 0 + 15 = 15 m ² / 2 540 m ² = 0,591 %

* započítajú sa všetky doterajšie straty populácie alebo jej biotopu v zmysle [kap. 6.6.3](#).

Príloha č. 4: Príklad identifikácie a hodnotenia významnosti vplyvov projektu na ciele ochrany biotopu 91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy v SKUEV0000 XXXXXXXXXX

Cieľ ochrany: Zabezpečiť zlepšenie stavu biotopu 91E0* Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy za splnenia nasledovných atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Výmera biotopu	ha	22 ha	Min. udržanie existujúcej výmery biotopu v ÚEV.	Vplyv identifikovaný pri stavebných objektoch: 1. Likvidácia biotopu (trvalým záberom) pri stavebnom objekte vlastného telesa cesty, ktoré v km 45,0 zasahuje na dĺžke 700 m do blízkosti vodného toku, kde sa vyskytuje biotop. Likvidácia biotopu bude 3 500 m² – ide o trvalý priamy negatívny vplyv počas výstavby projektu. Zároveň sa predpokladá poškodenie až zničenie biotopu v šírke 5 m v okolí plánovaného telesa cesty počas výstavby z dôvodu prechodu mechanizmov. Tento dočasný vplyv bude na ploche 2 300 m². 2. mostný objekt M-01 križujúci vodný tok v rkm 65; bol identifikovaný pri modrom variante; vplyv bude počas výstavby a tiež prevádzky cesty. Svojou výstavbou (v modrom variante) spôsobí likvidáciu biotopu na ploche 80 m². Poškodenie biotopu (dočasným záberom) počas výstavby by nastalo v prípade, ak by prejazd mechanizmov bol realizovaný z južnej strany mostného objektu, a to na ploche 23 m². Trvalé a dočasné zábery modrého variantu predstavujú plochu 5 903 m² (3 500 + 2 300 + 80 + 23) a žltého variantu 5 800 m² (3 500 + 2 300), čo predstavuje 2,68 % (modrý variant) a 2,64% (žltý variant) z výmery biotopu v SKUEV0000 XXXXXXXXXX	Likvidácia biotopu nie je v súlade s parametrom cieľa ochrany. V prípade modrého a žltého variantu dôjde k záberu biotopu, resp. negatívne ovplyvneniu biotopu na ploche 2,68 % (modrý variant) a 2,64 % (žltý variant) z výmery biotopu v SKUEV0000 XXXXXXXXXX, čo predstavuje, z hľadiska hodnotenia limitných hodnôt záberov biotopu, hodnota výrazne presahujúca 1 %. Vplyv preto považujeme za významný. Kumulácia s projektom 2 (pozri kap. 6.6.3.) znižuje výmeru biotopu o ďalších 200 m², čo ešte zvyšuje jeho významnosť.

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplnkové informácie	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Zastúpenie charakteristických drevín	Percento pokrytia/ha	najmenej 80 %	Charakteristická druhová skladba: <i>Acer platanoides</i> , <i>A. pseudoplatanus</i> , <i>Alnus glutinosa</i> , <i>A. incana</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> , <i>Padus avium</i> , <i>Picea abies</i> <5%, <i>Populus alba</i> , <i>Populus × canescens</i> , <i>P. nigra</i> , <i>Salix alba</i> , <i>S. caprea</i> , <i>S. fragilis</i> , <i>Sorbus aucuparia</i> , <i>Tilia cordata</i> <5%, <i>Ulmus glabra</i> , <i>U. laevis</i> , <i>U. minor</i>	1. pri výstavbe cestného telesa dôjde k trvalému odstráneniu drevín na ploche 3 500 m ² , k odstráneniu drevín dôjde aj v manipulačnom priestore počas výstavby (na ploche 2 300 m ²), ktorý by mal byť len dočasný. 2. pri mostnom objekte modrého variantu a prejazdu vozidiel dôjde ešte k trvalému odstráneniu drevín na ploche 103 m ² Odstránením drevín dôjde k zmene mikroklimy na porastových stenách zostávajúceho lesného biotopu, čo môže spôsobiť zmenu drevinového zloženia a výskyt invázných nepôvodných druhov najmä druhu <i>Negundo aceroides</i> .	Plánovaná činnosť nie je v súlade s parametrom cieľa ochrany. V prípade modrého a žltého variantu dôjde k úplnému odstráneniu drevín na ploche 3 500 m ² a tiež v oblasti potrebnej na prejazd mechanizmov, kde sa predpokladá aj následný výskyt nepôvodných druhov, čo aj v prípade opätovnej obnovy biotopu v rámci navrhovaných zmierňujúcich opatrení bude mať nepriaznivý vplyv na ploche presahujúcej 1 % výskytu biotopu.
Zastúpenie charakteristických druhov synúzie podrastu (bylín, krov, machoras-tov, lišajníkov)	Počet druhov/ha	najmenej 3	Charakteristická druhová skladba: <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Astrantia major</i> , <i>Caltha palustris</i> , <i>Cardamine amara</i> , <i>Carex remota</i> , <i>Chaerophyllum hirsutum</i> , <i>Chrysosplenium alternifolium</i> , <i>Circaea intermedia</i> , <i>Cirsium oleraceum</i> , <i>Crepis paludosa</i> , <i>Equisetum sylvaticum</i> , <i>Ficaria bulbifera</i> , <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Geum rivale</i> , <i>Glechoma hederacea</i> , <i>Lamium maculatum</i> , <i>Lysimachia nemorum</i> , <i>Myosotis scorpioides</i> agg., <i>Primula elatior</i> , <i>Rubus</i> sp., <i>Stachys sylvatica</i> , <i>Stellaria nemorum</i> , <i>Urtica dioica</i>	1. pri výstavbe cestného telesa dôjde k trvalému odstráneniu bylinnej synúzie na ploche 3 500 m ² , rovnako dôjde k odstráneniu bylinnej synúzie aj v manipulačnom priestore počas výstavby (na ploche 2 300 m ²), ktorý by mal byť len dočasný, nakoľko vplyvom navrhovaných zmierňujúcich opatrení sa plánuje výsadba pôvodných druhov drevín, čo bude mať za následok aj postupnú obnovu bylinného podrastu. Predpokladá sa aj výskyt ruderalných druhov napr. z rodu <i>Cirsium</i> , <i>Chemnopodium</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Artemisia vulgaris</i> , zvýšenie podielu <i>Urtica dioica</i> , a tiež výskyt invázných nepôvodných druhov najmä <i>Solidago canadensis</i> , <i>Ambrosia artemisiifolia</i> , 2. pri mostnom objekte dôjde k trvalému odstráneniu bylinného podrastu a v okolí sa predpokladá výskyt ruderalných druhov, napr. z rodu <i>Cirsium</i> , <i>Chemnopodium</i> , <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Artemisia vulgaris</i> , zvýšenie podielu <i>Urtica dioica</i> , a tiež výskyt invázných nepôvodných druhov najmä <i>Solidago canadensis</i> , <i>Ambrosia artemisiifolia</i> , ktoré sa môžu šíriť do podrastu ešte zachovaného biotopu.	Plánovaná činnosť nie je v súlade s parametrom cieľa ochrany. V prípade modrého a žltého variantu dôjde k úplnému a dočasnému odstráneniu bylinnej synúzie na ploche minim. 5 800 m ² . Predpokladá aj následný výskyt nepôvodných druhov, čo aj v prípade opätovnej obnovy biotopu v rámci navrhovaných zmierňujúcich opatrení bude mať nepriaznivý vplyv na ploche presahujúcej 1 % výskytu biotopu.

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Zastúpenie alochtónnych druhov/ inváznych druhov drevín a bylín	Percento pokrytia/ha	menej ako 1 %	Minimálne zastúpenie alochtónnych/inváznych druhov drevín v biotope	Vplyvom činnosti je predpoklad zvýšenia percenta pokrytia alochtónnych druhov/inváznych druhov, ktoré sa zvýši nad hodnotu 1 % predovšetkým na pozemkoch využívaných počas výstavby na prechod mechanizmov. Je predpoklad výskytu druhov <i>Solidago sp</i> , <i>Negundo aceroides</i> , vzhľadom k výskytu týchto druhov v okolí plánovanej výstavby.	Plánovaná činnosť nie je v súlade s parametrom cieľa ochrany. Narušením porastu sa vytvorí priestor pre šírenie inváznych druhov z okolitých pozemkov, ktoré využívajú takéto priestory na svoje šírenie. Vzhľadom k plánovaným obnovám biotopu v lokalitách s dočasným záberom počas výstavby (na prechod mechanizmov) sa predpokladá, že nebudú vytvorené súvislé porasty.
Mŕtve drevo (stojace, ležiacie kmene stromov hlavnej úrovne s limitnou hrúbkou d1,3 najmenej 30 cm, pre Ls 1.1 d1,3 najmenej 50 cm)	m ³ /ha	najmenej 20 rovnomerne po celej ploche	Zabezpečenie prítomnosti odumretého dreva na ploche biotopu v danom objeme.	Popri odstraňovaní porastu v telese cesty a manipulačnom priestore budú odstránené aj ležiace kmene stromov a sucháre na ploche 7 000 ha.	Plánovaná činnosť nie je v súlade s parametrom cieľa ochrany. Uvedený parameter bude ovplyvnený v oblasti priameho záberu biotopu výstavbou a prejazdom mechanizmov. Čiastočne bude nahradený umiestnením odstránených kmeňov drevín do ostávajúcich zachovaných porastov, to však plne nenahradí stratu, ktorá vznikne odstránením porastu.
Zachovalá prirodzená dynamika toku	Výskyt prirodzených úsekov tokov	Na celom toku v ÚEV a v jeho bezprostrednom okolí	Tok bez prekážok spôsobujúcich spomalenie vodného toku, odklonenie toku, hrádze, zníženie prietoknosti.	Počas výstavby mostného objektu dôjde k spevneniu brehov a umiestneniu mostného piliera na brehu a tiež v toku, čo bude mať mierny vplyv na dĺžke 10 m na oboch brehoch toku.	Plánovaná činnosť je indiferentná k danému parametru cieľa ochrany. Vplyv bol hodnotený ako málo významný nakoľko nedôjde k významnému zásahu do koryta ani do brehov toku, ktoré by spôsobili významné zmeny v dynamike toku, ktorá by negatívne ovplyvnila biotop v iných častiach územia

Cieľ ochrany: Zlepšenie stavu druhu *Canis lupus* za splnenia týchto atribútov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Doplňkové informácie	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Veľkosť populácie	Počet rezidentných jedincov	Min. 4	Odhadnutý počet jedincov v súčasnosti 2 – 6, potrebné zvýšenie početnosti populácie.	Počas výstavby rekreačného strediska (chatovej osady) nebude dochádzať k priamym úhynom jedincov, ale predpokladáme vyrušovanie počas výstavby a tiež prevádzky zariadenia (svetelný smog, hluk aj vo večerných a nočných hodinách), nakoľko sa zariadenie vyskytuje do vzdialenosti 1,5 km od známych miest výskytu druhu (brlohy). Ide o nepriamy vplyv a vzhľadom k prevádzke zariadenia je možné ho hodnotiť ako trvalý vplyv.	Činnosť nie je v súlade s cieľom ochrany, ale nebude mať významný vplyv na parameter cieľa ochrany. Vplyv bol hodnotený ako mierne významný, nakoľko sa nepredpokladá priamy úhyn jedincov vplyvom realizovanej činnosti. Vzhľadom k známym miestam reprodukčných lokalít (brlohy) je v období starostlivosti o mladé jedince nevyhnutné, aby neboli vyrušované a nenastala situácia, že dôjde k zníženiu počtu populácie (opustenie územia).
Veľkosť biotopu	ha	7 350	Výmera potenciálneho biotopu je určená na celé územie ÚEV.	Výstavba len čiastočne zasahuje do územia a to plochou 0,6 ha, t. j. 0,008 % z výmery biotopu druhu.	Činnosť nebude prispievať k naplneniu parametru cieľa ochrany, ale ho ani významne neovplyvní. Uvedený vplyv je možné hodnotiť ako mierne významný, nakoľko záber potenciálnych lovných biotopov druhu v území je veľmi nízky, čo negatívne neovplyvní populáciu druhu v území ani dosiahnutie cieľa.
Kvalita biotopu	Podiel lesov starších ako 60 rokov (%)	Minimálny podiel 70 %	Lesy dôležité pre trvalú existenciu druhu, ktoré poskytujú potravné, ale aj úkrytové možnosti druhu.	bez negatívneho vplyvu	Činnosť nemá žiadny vplyv na uvedený parameter, nakoľko je záber plochy územia na nelesných biotopoch (časti lúky na kraji ÚEV) a nezasiahne do starších lesných porastov ani neovplyvní uvedenú štruktúru porastov.
Prepojenosť populácií (migrácia)	Existencia migračných koridorov	Umožnená migrácia	Umožnené prepojenie populácií s ÚEV ZZZZZZ (SKUEV0000) a ÚEV YYYYYY (SKUEV00000).	Výstavba je situovaná vo vzdialenosti 100 m od okraja lesného porastu, ktorý predstavuje migračný koridor smerujúci na ÚEV Chočské vrchy. Nedôjde k priamemu záberu a znemožneniu migrácie, ale vplyvom výstavby aj prevádzky chatovej osady sa predpokladá vyrušovanie jedincov pri migrácii. Vplyvy na migráciu druhu však boli identifikované aj inými projektami, ktorých kumulácia je vyhodnotená v kap. 6.6.3.	Realizácia činnosti významne neovplyvní napĺňanie parametra cieľa ochrany. Vplyv je hodnotený ako mierne významný, nakoľko činnosťou nebude znemožnená migrácia druhu do druhých území, len je možné predpokladať vyrušovanie, aj vplyvom sprievodných činností a pohybu viacerých osôb v území. Významnosť vplyvov na migráciu druhu bola hodnotená v kap. 6.6.3. aj v kontexte iných projektov, ktoré ovplyvňujú celkové hodnotenie.

Cieľ ochrany: Zvýšenie veľkosti populácie druhu a udržanie výmery a kvality biotopu druhu *Vertigo angustior* pomocou splnenia nasledovných čiastkových cieľov:

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
Kvantita a kvalita populácie	Zvýšená hodnota veľkosti populácie v SDF	Populácia druhu: 16 000 až 55 000 jedincov, t. j. zvýšená o 1 000 až 5 000 jedincov.	Poškodenie časti žijúcej populácie druhu na lokalite v rozsahu 0,667 – 1 % priamou likvidáciou počas realizácie projektu. Nepriame vplyvy na populáciu druhu sa na lokalite nepredpokladajú vzhľadom na výsledky hydrogeologického prieskumu poukazujúce za priaznivé prúdenie podzemnej vody a predpokladanú pozitívnu zmenu vodného režimu.	Činnosť (modrý variant) nie je v súlade s cieľom ochrany a negatívne ovplyvní parameter naplnenia cieľa ochrany. Plánovaná aktivita bagrovania a následnej výstavby zasiahne priamo populáciu druhu pod 1 %. Cieľ ochrany zvýšenia populácie druhu vo vzorke napriek tomu bude možné naplniť vzhľadom na súčasnú štruktúru populácie s prevládajúcimi živými a juvenilnými jedincami oproti uhynutým a adultným jedincom (pozri výsledky prieskumu). Predpokladá sa mierne významný negatívny vplyv na cieľový parameter kvality populácie (bez kumulácie ostatných projektov). Kumulácia s projektom 2 (pozri kap. 6.6.3.) znižuje výmeru biotopu o ďalších 200 m ² , čo zvyšuje jeho významnosť.
vplyvy a ohrozenia	Zaznamenané vplyvy a ohrozenia/aktivity a ich intenzita na monitorovacej lokalite	Redukcia negatívneho vplyvu „outdoorové, športové a rekreačné aktivity“ strednej intenzity a jej zníženie na vplyv nízkej intenzity v lokalite biotopu druhu a v jej okruhu 30 metrov.	Nepredpokladajú sa vplyvy na tento čiastkový parameter cieľov ochrany.	Plánované aktivity bagrovania a následnej zástavby nebudú mať efekt na naplnenie tohto cieľa v predmetnom území. Redukciu vplyvu outdoorových, športových a rekreačných aktivít bude možné naďalej realizovať aj pri realizácii projektového zámeru.
vplyvy a ohrozenia	Zaznamenané vplyvy a ohrozenia/aktivity a ich intenzita na monitorovacej lokalite	Zachovanie pozitívne vplývajúcej aktivity „neintenzívne kosenie“ v lokalite na výmere minimálne 2 540 m ² .	Nemožnosť realizovať neintenzívne kosenie v časti, v ktorej dôjde k bagrovaniu a následnému zastavaniu územia.	Modrý variant projektu zaberá časť územia, v ktorej je cieľom ochrany zachovať súčasný režim obhospodarovania. Tento režim kosenia už na ploche 20 m ² nebude zabezpečený. Preto bude možné daný cieľ ochrany naplňať len čiastkovo a predpokladá sa významný negatívny vplyv, keďže cieľovú hodnotu parametra je možné naplniť len mimo miest výskytu druhu, resp. mimo biotopov druhu.

Parameter	Merateľnosť	Cieľová hodnota	Typ vplyvu a predpokladaný rozsah a intenzita vplyvu	Stanovenie a zdôvodnenie významnosti vplyvu
biotop druhu	výmera biotopu druhu	zachovať biotop druhu na minimálnej výmere 2 500 m ²	Priamy záber biotopu druhu o veľkosti 20 m², t. j. 0,787 % (modrý variant) resp. 0 % (žltý variant) z výmery biotopu druhu v ÚEV. Nepriame vplyvy na kvalitu zostávajúceho biotopu sa nepredpokladajú vzhľadom na výsledky hydrogeologického prieskumu poukazujúce za priaznivé prúdenie podzemnej vody a predpokladanú pozitívnu zmenu vodného režimu.	Realizácia samotného projektu ovplyvní menej ako 1 % výmery biotopu druhu v území a teda udržanie minimálnej cieľovej hodnoty bude stále možné dosiahnuť. Kumulácia s ďalším projektom (pozri kap. 6.6.3.) znižuje výmeru biotopu o ďalších 15 m², čo negatívne mení jeho významnosť.

Príloha č. 5: Stručná sumarizácia významnosti vplyvov projektu na dotknuté predmety ochrany územia sústavy Natura 2000

Predmet ochrany	Charakteristika vplyvov	Významnosť vplyvov
vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)	Činnosť významne neovplyvní parametre naplnenia cieľa ochrany SKUEV0000 XXXXXXXXXX.	-1
pimprlík mokradový (<i>Vertigo angustior</i>)	Činnosť významne negatívne ovplyvní nasledovné parametre naplnenia cieľa ochrany SKUEV0000 XXXXXXXXXX Vplyvy a ohrozenia (udržanie kosenia na výmere biotopu druhu).	-2
91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy	Činnosť významne negatívne ovplyvní parametre naplnenia cieľa ochrany SKUEV0000 XXXXXXXXXX Výmera biotopu Zastúpenie charakteristických drevín Zastúpenie charakteristických druhov synúzie podrastu Zastúpenie alochtónnych druhov/invázných druhov drevín a bylín Mŕtve drevo.	-2

Príloha č. 6: Príklad tabuľky vstupov, identifikácie a hodnotenia kumulatívnych vplyvov

Predmet ochrany (druh/biotop)	Významnosť vplyvov *					Výsledné hodnotenie významnosti vplyvov (vrátane kumulácie)	Odôvodnenie a v prípade potreby určenie neistôt
	Posudzovaný projekt	Projekt 1	Projekt 2	Projekt 3	Projekt n		
vlk dravý (<i>Canis lupus</i>)	-1	-1	0	-1	0	-2	Posudzovaný projekt nemá významný negatívny vplyv na územia sústavy Natura 2000 a v kontexte ostatných projektov významne nezvyšuje stratu biotopu druhu, ale jeho lokalizácia zhoršuje migračné možnosti druhu medzi ÚEV XXXXXX a ÚEV YYYYYY, čo rovnako spôsobujú aj projekty 1 a 3, ktoré obmedzujú migráciu druhu v ďalších dvoch vhodných migračných koridoroch. Možnosti migrácie medzi predmetnými pohoriami (resp. ÚEV) sú znázornené v mapovej prílohe, pričom kumulácia posudzovaného projektu a projektov 1 a 3 spôsobí obmedzenie (zúženie) migračných možností sumárne o takmer 20 %. Konzultáciou s expertmi na ekológiu druhu by ďalšie obmedzenie migrácie druhu mohlo spôsobiť obmedzenie pohybu svorky, jej čiastočnú izoláciu a neprirodzené zmeny v populácii druhu.
pimprlík mokradový (<i>Vertigo angustior</i>)	-2	-1	0	0	0	-2	Samotný projekt významne negatívne ovplyvní 1 parameter (vplyvy a ohrozenia), ale v kumulácii s iným projektom dôjde k významnému negatívne ovplyvneniu (prekročením 1 % hranice) ďalších 2 parametrov Kvalita populácie a biotop druhu (pozri tab. v prílohe č. 4)
Ls1.3 (91E0*) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy	-2	0	-1	0	0	-2	Z dôvodu realizácie posudzovaného projektu a Projektu 2 v identickom ÚEV, vplyvom čoho dochádza k trvalému a dočasnému záberu biotopu v kumulatívnom rozsahu modrý variant: $5\,903\text{ m}^2 + 200\text{ m}^2 = 6\,103\text{ m}^2$ žltý variant: $5\,800\text{ m}^2 + 200\text{ m}^2 = 6\,000\text{ m}^2$

Vysvetlivky:

* uvedie sa číselná hodnota v zmysle stupnice významnosti vplyvov identifikovaná v príslušnom projekte/pláne pre príslušný biotop/druh. V prípade uvedenia projektov, ktoré boli podrobené zisťovaciemu konaniu, t. j. vplyv je nevýznamný, uvedie sa „nevýznamný“

Upozornenie:

Tieto príklady kvantifikácie a hodnotenia významnosti vplyvov sú len orientačné a v konkrétnych prípadoch sa môžu líšiť. Preto je vždy nutné vykonať primerané hodnotenie v konkrétnom dotknutom území vzhľadom na konkrétnu situáciu a výsledné závery vždy odborne a kvalitne odôvodniť.

ISBN: 978-80-8213-087-7

9 788082 130877

Aktivita je realizovaná v rámci národného projektu

Zlepšovanie informovanosti a poskytovanie poradenstva v oblasti zlepšovania kvality životného prostredia na Slovensku.

Projekt je spolufinancovaný z Kohézneho fondu v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia.